Пралетарыі усіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 769.

Матар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз.
Нявыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вярочаюцца.

КОШТ НУМАРУ 5 кап.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА:	
На 1 месяц	90 к.
„ 3 „	2 р. 70 к.
„ 6 „	4 р. — к.
„ 1 год	8 р. — к.
Зьмена адрасу: іншагароднія	— 20 к.
мясцовыя	— 10 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ:	
За радок нанпарэлі пасьля тэксту	— р. 50 к.
За радок нанпарэлі пасярод тэксту	1 р. — к.
За радок нанпарэлі перад тэкстам	1 р. 50 к.

Сьцешныя на 50 проц. даражэй.
Звыш тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ:	
За 1 дакумант	35 кап.
За кожны дадатковы	15 „
Беспрацоўн. і чырвонаармейцы за дакумант	15 „
За кожны дадатковы	5 „

Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах.
АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

10 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 59 (2548) Пятніца, 15-га сакавіка 1929 г.

УСЮ ЎВАГУ ПАСЕЎНАЙ КАМПАНІІ.

ПАДРЫХТОЎЧЫЯ МЕРАПРЫЕМСТВЫ НК ГАНДЛЮ СССР

МАСКВА, 12-III. На пасяджэньні калегіі НК Гандлю СССР быў заслуханы даклад т. Калаіцкага аб правядзеньні падрыхтоўчых мерапрыемстваў да вясеньняй пасеўнай кампаніі і кантрактацыі 1929 г. Гадавы плян завозу імпарту і савецкіх трактараў вызначаецца ў 8.855 штук (павышэньне ў параўнаньні з папярэднім годам на 1584). Да вясеньняй пасеўнай кампаніі будзе завезена 7.250 трактараў—на 150 трактараў больш, чымся намечана па пляну. План завозу сельска-гаспадарчых машын да вясеньняй пасеўнай кампаніі наогул будзе выканан амаль цалкам.

Тав. Мікаян адзначыў недавыкананьне прамысловасьцю зацьверджанае Саветам Працы і Абароны гадавое вытворчае праграмы па сельска-гаспадарчых машынах і запасных частках. Неабходна неадкладна намеціць канкрэтныя мерапрыемствы для павялічэньня выпуску дэфіцытных сельска-гаспадарчых машын і дастаўку іх у адсталыя раёны. Тав. Мікаян зьвярнуў увагу на недавальняючае разьмеркаваньне сельска-гаспадарчых машын і прыладаў па раёнах. Адны раёны забясьпечаны ўсімі сельска-гаспадарчымі машынамі і прыладамі, а ў іншых раёнах іх не хапае. У канцы тав. Мікаян адзначыў здавальняючы ход загатоўкі насеньня для патрэб вясеньняй пасеўнай кампаніі па УССР і РСФСР.

Кампартыя Бэльгіі рыхтуецца да перавыбараў.

Лёзунг парляманту кампартыі—«Кляса проці клясы».

ПАРЫЖ, 13-3. На заключным пасяджэньні зьезду бэльгійскае камуністычнае партыі Жакмот выступіў з дакладам аб надыходзячых парляманцкіх выбарах у Бэльгіі. Дакладчык падкрэсьліў, што лёзунг кампартыі «Кляса супроць клясы» процістаўляе адзіны фронт усіх партый буржуазных, уключаючы сацыял-дэмакратаў.

Жакмот зазначае на неабходнасьць выкарыстаць выбарчую кампанію для ўзмацненьня вярбоўкі ў партыю з тым, каб уцягнуць у партыю пагалоўна ўсіх камуністычных выбаршчыкаў, усімі галасамі проці аднаго пры 3-х, якія ўстрымаліся зьезд прымае рэзалюцыю аб выбарчай платформе партыі і яе выбарчай тактыцы. Аднагалосна, пры 2, якія ўстрымаліся, прымаецца палітычная рэзалюцыя, якая цалкам ухваляе пастановы 6 кангрэсу Камінтэрну і падкрэсьліваючая першачарговае значэньне барацьбы проці правага ўхілу і прымірэнчаства і з ім у асобных сэкцыях Камінтэрну. На пытаньні аб рабочых прафсаюзах усімі галасамі супроць аднаго і 3, якія ўстрымаліся, прымаецца рэзалюцыя, якая зазначае на неабходнасьць шчыльней зьвязаць прафэсыянальную працу з барацьбой супроць ваеннае небясьпекі. Рэзалюцыя далей адхіляе ідэю арганізацыі новых прафсаюзаў з выключаных членаў рэфармісцкіх саюзаў, бо гэта пярэчыць лініі Камінтэрну і было-б раўназначна капітуляцыі перад рэфармістамі.

ГЕНРАДА АНГЕЛЬСКІХ ПРАФСАЮЗАЎ АДКРЫТА БЛЁКУЕЦЦА З КАПІТАЛІСТАМІ.

«РАБОЧЫ» ПРАЭКТ БАРАЦЬБЫ З БЕСПРАЦОЎЕМ ГОРШ ПРАЭКТУ ЛІБЭРАЛАЎ.

ЛЁНДАН, 13-3. Канфэрэнцыя з прадстаўнікоў генэральнае рады ангельскіх прафсаюзаў і групы прамыслоўцаў, на чале з Мондам—прыхільнікам г. зв. „міру ў прамысловасьці"—прынялі папярэдні даклад па пытаньні аб беспрацоўі. Даклад радзіць правесьці ў жыцьцё шэраг мерапрыемстваў, у тым ліку дачу ўрадам крэдытаў для рэарганізацыі тых галін прамысловасьці, якія церпяць ад дэпрэсіі, правядзеньне новых фінансавых мерапрыемстваў з мэтаю дапамагаць у эміграцыі, паскарэньне, ажыцьцяўленьне мер па аказаньні дапамогі гарнякам і правядзеньне пляну перакіданьня гарнякоў, арганізацыя неадкладанае нарады паміж прадпрыемцамі і прафсаюзамі па пытаньні аб правядзеньні рацыяналізацыі, разьвіцьцё гандлю з СССР, бо гэта зьяўляецца пытаньнем першае важнасьці; разьвіцьцё гандлю можа аказаць спрыяючы ўплыў у сэнсе вырашэньня пытаньня аб беспрацоўі ў Англіі.

Сэкратар фэдэрацыі горнарабочых Кук заявіў, што прапановы, якія зьмяшчаюцца ў дакладзе, пярэчаць палітыцы фэдэрацыі гарнякоў. Кук выказаў жаль, што генэральная рада падтрымала гэтыя прапановы. На думку Кука, агалошаны лібэраламі даклад аб мерах барацьбы з беспрацоўем значна больш прагрэсыўны, чымся даклад, на які згадзілася генэральная рада ангельскіх прафсаюзаў.

Беспрацоўе ў Англіі непакоіць лібэралаў.

ЛЁНДАН, 13-3. Лібэральная партыя агаласіла другую жоўтую кнігу пад загалоўкам—«Мы можам перамагчы беспрацоўе». Кніга зьмяшчае афіцыйнае выкладаньне праграмы лібэральнае партыі, якая прадугледжвае разьвіцьцё дарожнага і кватэрнага будаўніцтва, пашырэньне электрычнае сеткі, наладжваньне ірыгацыйных (арашаючых) сыстэм у сельска-гаспадарчых раёнах і рэарганізацыю лёнданскага пасажырскага транспарту. Ажыцьцяўленьне ўсіх гэтых работ, па падліку лібэральнае партыі, дасьць працу 750 тысячам рабочых, якія знаходзяцца ў сучасны момант у шэрагах беспрацоўных. Праграма выказваецца за аднаўленьне гандлёвых дачыненьняў з СССР у поўным абхваце, падкрэсьліваючы, што ад часу наскоку на Аркос у Лёндане (май 1927 г.) ангельскі экспарт у СССР значна скараціўся.

Індыйскія нацыяналісты супроць ангельскага ўраду.

ЛЁНДАН, 12-3. Водлуг паведамленьняў газэт, у Алахабадзе адбылася свараджысцкая (нацыяналісцкая) дэманстрацыя.

Выступаўшы на дэманстрацыі Нэру (адзін з лідэраў свараджыстаў) заявіў, што дэманстрацыі, якія адбываюцца па ўсёй Індыі, павінны быць ангельскаму ўраду перасьцярогаю, бо набліжаецца момант «калі не разваліцца Брытанскае Імпэрыі, дык па меншай меры, вялікіх узрушэньняў для яе». Прышоў час дзейнічаць, заявіў Нэру. Мы павінны адпомсьціць за арышт Ганды. Адзін з выступаўшых на дэманстрацыі прамоўцаў заявіў: „англа-індыйскі ўрад напалоханы ўзмацненьнем камунізму, бо камунізм дапамагае распаду брытанскага імпэрыялізму"

ПРАЦЭС БЕЛАРУСКАЕ ГРАМАДЫ.

З дню на дзень чакаецца прыгавор. Паток красамоўнасьці пракурора і абаронцаў вычэрпваецца. Цэнтр цяжкасьці ў гэтым працэсе—палітычная гульня. Гэта надае справе ўсё больш напяровы характар, як гэта звычайна бывае ў справах, якія слухаюцца ў апэляцыйных судох.

Адсутнасьць абвінавачаных у зале суду, адмаўленьні суду ад заслухоўваньня тлумачэньняў падсудных надаюць гэтай справе асаблівую адзнаку. Судзьдзі адмовіліся ад асабістага знаёмства з абвінавачанымі, лічачы за лепшае азнаёміцца з іх постацьцю па характарыстыцы абароны, з якой яны даведваюцца, што Тарашкевіч—«абаяцельная личность», Рак-Міхайлоўскі—энэргічны, сьмелы чалавек, а ў Мятлы—адкрыты сялянскі твар.

Ня трэба быць вельмі спакушаным у польскіх акраінных справах, каб пераканацца, што два бакі, якія змагаюцца на працэсе—пракурор з аднаго боку і значная частка абароны, за невялікім выключэньнем, маюць адзін і той самы выточны пункт: прымірэньне беларускага руху з сучаснай польскай сапраўднасьцю.

Бясспрэчна, цэнтральнай фігурай у гэтай справе зьяўляецца адсутны Тарашкевіч. Да яго, які сядзіць у турме, недзе далёка ў Пазнанскай вобласьці, цягнуцца хцівыя погляды з судовае віленскае залі. Буржуазны польскі суд і яго дзеячы з абодвых канцоў сталаe старшыні ўспрымаюць гэтыя ўчынкі вельмі спрошчана; для іх гэты працэс—ёсьць ня цяжба беларускіх мас з акупанцкай уладай, а нешта накшталт „спрэчак" польскай адміністрацыі паміж Тарашкевічам і яго таварышамі, на якіх трэба ўплываць і якіх трэба перамагчы. Гэтыя судовыя дзеячы ўспрымаюць гэтае судовае пытаньне, як звычайную палітычную спэкуляцыю. Гэта думка відна ва ўсіх пачатках. Калі адвакат Сьмяроўскі сваей прамовай вывеў скажэньне пэрспэктывы, дапушчанае ў ранейшай справе, якая разглядалася ў акруговым судзе, дык гэта скажэньне дапускаецца і зараз яшчэ ў большай меры, праўда, з другога боку. Палітычная пэрспэктыва скажаецца абодвума бакамі—і пракуратурай і часткаю абароны. Трэба было паслухаць пракурора ў той момант, калі, адхіліўшыся ад баласту абвінавачага матар'ялу, ён паспрабаваў даць палітычны аналіз працэсу.

У чым палітычна правініўся Тарашкевіч, па словах пракурора? Тарашкевіч не хацеў зьвязацца з Пілсудзкім пасьля майскага перавароту. Віна Тарашкевіча заключаецца ў тым, што, калі фашызм пачаў зьбіраньне сваіх сіл, у працэсе якога затрашчалі па ўсіх швох і права-буржуазныя і сацыялістычныя польскія партыі—Тарашкевіч не пайшоў служыць польскаму фашызму. Таму яго трэба ізаляваць і вырваць з беларускіх радоў. У імя патрыятызму, у імя інтарэсаў польскай дзяржаўнасьці пракурор патрабуе абясшкодзіць Тарашкевіча, які перашкаджае свабоднаму манэўраваньню польскага фашызму на польскіх акраінах, якія разглядаюцца Пілсудзкім, як будучы плацдарм вайны.

— Ня можа быць і ня будзе беларускага польскага руху, пакуль яму будуць перашкаджаць падсудныя,—кажа пракурор. Для польска-беларускага руху, па разуменьні пракурора, неабходна адхіліць самым катэгарычным чынам дзеячоў Беларускай Грамады. У імя гэтай сваёй пракурорскай «праўды» лячэньне беларускага пытаньня браніраваным кулаком—пракурор патрабуе самай суровай расправы, якая адыграе, па яго думцы, ролю маста паміж польскай дзяржавай і беларускім згодніцтвам.

Яскравым прадстаўніком з „дзяржаўнага пункту погляду" ў асяродзішчы абароны зьяўляецца сэкратар і член беспартыйнага блёку Абрамовіч.

Ён дакладна і адкрыта заяўляе, што прыгавор павінен быць палітычным актам, які павінен легчы ў аснову беларускага згодніцтва, падвоенага вялікім маштабам. Наперакор думцы пракурора, Абрамовіч лічыць, што лібэральны прыгавор суду будзе тым мастом, перакінутым да беларусаў, па якім павінны прайсьці з вінаватай галавой беларускія дзеячы. Ён патрабуе таму «яснага прыгавору».

Таксама падыходзіць да абароны адвакат Астроўскага—Пятрусэвіч. Ён запалохвае судзьдзяў, ставіць і зьбянтэжвае іх судовае сумленьне «радужнымі пэрспэктывамі». Ён палохае судзьдзяў арганізатарскім талентам падсудных, якія змаглі запганізаваць у кароткі пэрыяд магутную партыю. Ён напамінае, што ўсе выкінутыя польскім урадам грошы на арганізацыю свайго беларускага руху не далі ніякіх вынікаў.

Пятрусэвіч набожна ўздыхае: «Дасьць бог, Тарашкевіч можа будзе яшчэ мець рацыю». Пятрусэвіч казырае сваім улюбёнцам Аўстроўскім, які на працягу кароткага часу стаў гордасьцю і ўзорам польскай адміністрацыі. Абаронца прыводзіць у замяшаньне судзьдзяў пэрспэктывамі будучага махрова-разьвінутага на землях Зах. Беларусі беларускага згодніцтва. Для гэтай «пэрспэктывы» ён патрабуе апраўдальнага прыгавору.

Стыкнуліся на судзе дзьве праўды пілсудчыкаў, дзьве сыстэмы па вырашэньні беларускага пытаньня. Праўда браніраванага кулака, якую рэпрэзэнтуе пракурор і лібэральнага загульваньня прадстаўнікоў абароны-пілсудчыкаў у гэтым працэсе.

Уся гэта гульня, якая атрымоўвае яскравае адлюстраваньне ў спрэчках, адарвана ад сапраўднага жыцьця, нічога агульнага ня мае з беларускай сапраўднасьцю, з барацьбою беларускіх мас за сваё вызваленьне.

КАР.

БАРАЦЬБА Ў МЭКСІЦЫ.

НЬЮ-ЁРК, 13-3. „Асашыэйтэд Прэс" паведамляе, што правадыр мэксыканскіх паўстанцаў генэрал Эскобар пад націскам урадавага войска адступае з гораду Сальтыльо (Штат Коагвіля). Мэксыканскі ўрад заяўляе, што 1.200 паўстанцаў у штаце Сэнора перайшлі на бок ураду і захапілі горад Нако. Паўстанцы заяўляюць, што камандуючы ваеннымі сіламі штату Халіска перайшоў на бок паўстанцаў. Лідэр мэксыканскай рэфармісцкай фэдэрацыі працы Маранэс агаласіў афіцыйнае паведамленьне аб тым, што ён падтрымлівае ўрад супроць паўстанцаў.

Супроць тэрору фашысцкага суду.

БЭРЛІН, 11-III. Водлуг паведамленьня з Бэрну, рабочыя масы Швэйцарыі надзвычайна абураны прысудам «асобнага трыбуналу» па справе швэйцарскага рабочага, члена швэйцаркае кампартыі Гофмайера. Трыбунал прысудзіў Гофмайера на 15 гадоў катаржных работ па абвінавачаньні ў «камуністычнай дзейнасьці». ЦК Швэйцарскае кампартыі агаласіў адозву, у якой заклікае рабочых пратэставаць супроць фашысцкага тэрору і падкрэсьлівае, што Гофмайер асуджан на падставе данясеньняў італьянскіх фашысцкіх шпіёнаў, „працуючых" на швэйцарскай тэрыторыі.

ДЫКТАТУРА БУРЖУАЗЕІ Ў ЛАТВІЙСКІМ СОЙМЕ.

ПРАВЫ ДЭПУТАТАЎ ВЕЛЬМІ АБМЕЖАВАНЫ.

РЫГА, 9-III. Сойм галасамі ўрадавае кааліцыі ўхваліў зьмены рэгляманту сойму, якія вельмі абмяжоўваюць дэпутацкія правы. Замест патрэбнай раней большасьці ў дзьве трэці галасоў для скарачэньня часу прамоўцы, для зачыненьня сьпісу прамоўцаў і для поўнага спыненьня спрэчак, новы рэглямант устанаўляе для гэтага простую большасьць. Старшыні даецца цяпер права рабіць заўвагі прамоўцу і пазбаўляць яго слова, калі ён гаворыць «не па сутнасьці». Далей, для адчыненьня спрэчак па адказу міністра на якое-небудзь пытаньне ў сойме цяпер будзе патрабавацца пастанова большасьці, замест існуючага парадку, калі гэтыя спрэчкі адчыняліся на падставе патрабаваньняў 10 дэпутатаў.

Орган рабоча-сялянскае фракцыі «Страдніеску Дарбс Ун Майзэ», адзначаючы, што ўрадавая кааліцыя ніколі не магла сабраць дзьве трэці галасоў у сойме, піша: «зьмена рэгляманту сойму азначае ўвядзеньне ў латвійскім парляманце поўнае неабмежаванае дыктатуры рэакцыйнае буржуазеі».

Цяжкае становішча ў Паўночнай Літве.

Канфэрэнцыя купцоў і прамыслоўцаў Літвы, пасяджэньні якое адбываюцца ў Шаўлях, накіравала дэлегацыю да Вальдэмараса з мэморыялам, у якім зазначаецца, што становішча насельніцтва ў Паўночнай Літве знаходзіцца ў катастрафічным становішчы. Экспарт лёну і канаплі ледзь дасягае 10 проц. экспарту 1927 г. Канфэрэнцыя просіць танных крэдытаў у разьмеры 5 міліёнаў літаў.

ЗЬЕЗД УОРКЕРС ПАРТЫ.

НЬЮ-ЁРК, 11-III. Скончыўся зьезд Уоркерс Парты (камуністычнай). Зьезд пастанавіў зьмяніць назву партыі; ад гэтага часу яна будзе называцца «Камуністычная партыя Злучаных Штатаў Амэрыкі». Адрасаваны партыі ліст Камінтэрну прыняты да кіраўніцтва безагаворачна і аднагалосна. Адначасова ўхвалена рэзалюцыя аб мерах да аб'яднаньня партыі і адмене фракцыйнасьці на аснове зазначэньняў Камінтэрну. Абраны цэнтральны камітэт у складзе 24 членаў і 21 кандыдата.

Забастоўка 2000 гарнякоў у Вэнгрыі.

ВЕНА, 10-3. Водлуг паведамленьняў з Будапэшту, абвешчана забастоўка ў вугольных капальнях у Шанготарыяне (Вэнгрыя). Прычына забастоўкі—звальненьне 540 рабочых; бастуючыя патрабуюць прыёму звольненых. Бастуюць звыш 2.000 гарнякоў.

ВАРСКІ, БІТНЭР І ВАЛЬНІЦКІ пазбаўлены дэпутацкае недатыкальнасьці.

ВАРШАВА, 13-III. Сойм пастанавіў пазбавіць дэпутацкае недатыкальнасьці трох камуністычных дэпутатаў, а менавіта: Варскага, Бітнэра і Вальніцкага, якія абвінавачваюцца ў паўстанцкіх дзеяньнях.

СТУДЭНЦКІЯ ДЭМАНСТРАЦЫІ Ў МАДРЫДЗЕ.

ПАРЫЖ, 12-3. Водлуг паведамленьня мадрыдзкага карэспандэнта „Журналь", у Мадрыдзе зноў адбываліся студэнцкія дэманстрацыі, на гэты раз больш значнага разьмеру. Дэманстранты прайшлі перад домам Прыма-дэ-Рывэра і міма міністэрстваў—вайсковага і народнае асьветы. Паліцыя атакавала дэманстрацыю. Некалькі ўдзельнікаў дэманстрацыі былі паранены.

Адстаўка старшыні японскае палаты.

ТОКІЁ, 13-3. У зьвязку з непарадкамі, якія адбываюцца ў ніжэйшай палаце пры абмеркаваньні законапраэкту аб выбарах у мясцовыя самакіраўніцтвы, старшыня палаты Матода (член урадавае партыі Сэй-Юкай) падаўся ў адстаўку.

У Саюзе ССР.

2 ГАДЫ БУДАЎНІЦТВА „ДНЕПРАСТРОЮ".

ХАРКАЎ, 14-3. 1-га сакавіка мінула два гады з дню пачатку будаўніцтва «Днепрастрою». У сучасны момант будаўніцтва набыло вялізныя разьмеры. Адных толькі чыгуначных каляін у раёне «Днепрастрою» звыш 100 кілёмэтраў. Праробленыя вялікія земляныя работы. Гатовы для поўнае работы 2 каменадрабільныя заводы і два заводы вадкага паветра для падрыўных работ. Дняпроўскае будаўніцтва да гэтага часу праходзіла без буйных затрымак і ўскладненьняў. Работы па „Днепрастрою" выконваюцца ў тэрмін і па пляну. На чарзе стаіць: сканчэньне праэктаваных заводаў—спажыўцоў электраэнэргіі „Днепрастрою" і іх будаўніцтва, жыльлёвае будаўніцтва ў раёне будучае гідрастанцыі і, нарэшце, праэктаваньне і пабудова гаспадарчага камбінату ў цэлым.

ПАВЯЛІЧЭНЬНЕ ВОДПУСКУ СРОДКАЎ НА САЦЫЯЛЬНАЕ СТРАХАВАНЬНЕ.

8 МІЛІЁНАЎ НА СТРАХАВАНЬНЕ СТАРАСЬЦІ.

МАСКВА, 13-III. НК Фінансаў СССР зацьвердзіў бюджэт сацыяльнага страхаваньня на 1928-29 г. у суме 1.126 міліёнаў руб. (на 21,3 проц. больш, чымся ў леташнім годзе). Галоўная маса сродкаў—715 міліёнаў руб.—накіроўваецца на сацыяльнае страхаваньне застрахаваных. На забясьпечаньне па беспрацоўю будзе выдадзена 129 міліёнаў руб. Упяршыню ў гэтым годзе ў бюджэт сацыяльнага страхаваньня ўключана 8 міліёнаў руб. на страхаваньне старасьці. На выдаткі па ахове здароўя працоўных па бюджэту сацыяльнага страхаваньня выдаецца 295 міліёнаў руб. 37 міліёнаў руб. па бюджэту сацстраху выдаецца на рабочае кватэрнае будаўніцтва. У агульным на сацыяльна-культурнае будаўніцтва ў СССР па бюджэту сацстраху, дзяржаўнаму і мясцоваму ў 1928-29 г. будзе выдадзена вялізная сума—2.400 міліёнаў руб. У параўнаньні з 1913 г. выдаткі на культурна-сацыяльныя патрэбы ў даваенных рублёх павышаюцца ў 2,8 раз.

ТАШКЕНЦКАЯ ПАРТАРГАНІЗАЦЫЯ—ЗА РАШУЧУЮ БАРАЦЬБУ З ПРАВЫМ УХІЛАМ.

ТАШКЕНТ, 13-3. Аб'яднаны пленум Ташкенцкага акруговага камітэту партыі і акруговае кантрольнае камісіі, супольна з членамі райкомаў, прыняў рэзалюцыю, у якой ухвальвае ўсе апошнія мерапрыемствы, ужытыя органамі дыктатуры пралетарыяту супроць Троцкага і яго прыхільнікаў. Пленум лічыць, што партыя павінна згуртаваць асноўны ўдар зараз супроць правага ўхілу і прымірэнцтва. У барацьбе з правымі ўхілістамі патрэбны меры не толькі ідэйна-растлумачальнага, але і арганізацыйнага парадку.

Замах на дырэктара заводу.

Рабочыя выратавалі дырэктара і патрабуюць суровага пакараньня віноўнікаў.

НОВАСІБІРСК, 13-3. На гарбарні ў Барнауле рабочы Аўсяньнікаў, звольнены з заводу за сыстэматычнае хуліганства і псаваньне абсталяваньня, рабіў замах на дырэктара заводу тав. Патапава. Толькі ўмяшаньне своечасова падасьпеўшых рабочых выратавала т. Патапава ад пагібелі. Затрыманы рабочымі Аўсяньнікаў заявіў: «Шчасьце яго, што не забіў. Мне дырэктара забіць лягчэй, чымся выпіць кубак малака». Выявілася, што Аўсяньнікаў мае ўласную гаспадарку на вёсцы і захоўвае шчыльную сувязь з кулакамі. Працуючы на заводзе, ён ня раз аказваў дапамогу кулакам, збываючы на гарадзкім рынку іх хлебныя запасы. Абураныя рабочыя патрабуюць суровага пакараньня для Аўсяньнікава, зазначаючы, што ўчынак яго ва ўмовах напружанае барацьбы за ўзмацненьне працоўнае дысцыпліны і індустрыялізацыю краіны зьяўляецца палітычным злачынствам. Аўсяньнікаў арыштаваны. Сьледзтва вядзецца паскораным тэмпам. Справа будзе разглядацца паказальным працэсам у памяшканьні гарбарні.

6 ТЫСЯЧ УЗБЕКСКІХ ЖАНЧЫН СКІНУЛІ ПАРАНДЖУ.

МАСКВА, 13-III. ЦК УсеКП(б) атрымаў наступную тэлеграму з Кішлаку Сайрам (Сыр-Дар'інскае акругі). «Першы Сыр-Дар'інскі акруговы зьезд па вызваленьню ўзьбечак, які сабраўся ў кішлаку Сайрам, у дзень 8-га сакавіка пасылае гарачае прывітаньне баявому штабу пралетарскае рэвалюцыі—ЦК УсеКП(б). Магутнае сацыялістычнае будаўніцтва прывяло жанчын да рашучае барацьбы з затворніцтвам узбечак. Да дню адчыненьня зьезду шмат жанчын скінулі паранджу».

МАРОЗЫ ПАШКОДЗІЛІ ВІНАГРАДНІКІ.

СЕВАСТОПАЛЬ, 11-3. З раёнаў, дзе вырабляецца віно, атрыманы трывожныя весткі аб пагібелі вінаграднікаў ад моцных марозаў. Месцамі гіне да 75 проц. ураджаю.

СУПРОЦЬ РЭЛІГІЙНЫХ СЬВЯТ.

МАХАЧ-КАЛА, 11-3. На падставе шматлікіх рэзалюцый працоўных Дагестану, Наркампрацы абвясьціў 13-е сакавіка—дзень рэлігійнага сьвята Ураза-байрам—рабочым днём, прадаставіўшы працоўным выбар другога дню адпачынку.

Лёдакол „Ермак" вызваліў з лёду 50 замежных параходаў.

ЛЕНІНГРАД, 13-3. Водлуг апошніх вестак, атрыманых ленінградзкім портам, у нямецкім порце Гольтэнау сабралася 60 чужаземных параходаў, вызваленых лёдаколам „Ермак". У бліжэйшыя дні «Ермак» супольна з „Трувэрам" распачынае праводку праз Кільскі канал усяе вялізнае колькасьці параходаў, згрупаваных у Гольтэнау. Радыёграма, атрыманая портам з лінейнага лёдаколу „Ленін", паведамляе, што лёдакол, пасьпяхова перамогшы найбольш цяжкія вучасткі свайго шляху, знаходзіцца ля Адэнсгольму, за Рэвелем. „Ленін" накіроўваецца ў швэдзкі порт Карскрона для папаўненьня запасаў вугалю. У працягу бліжэйшых 2-х сутак «Ленін» васнуе сувязь з параходамі, якія чакаюць яго дапамогі».

РАЗВАЛ „ДЭМАКРАТЫІ" Ў ПОЛЬШЧЫ.

НЕЗАКОННАЕ ВЫДАТКАВАНЬНЕ БЮДЖЭТУ.

У незаконным выдаткаваньні бюджэту віноўны ўвесь урад. Агульны перавыдатак складае 562 млн. злотых.

ВАРШАВА, 13-III. Ранейшы міністр фінансаў Чэховіч падаў у бюджэтную камісію сойму, якая займаецца расьсьледваньнем пытаньня аб незаконным перавыдаткаваньні бюджэту, пісьмовую заяву аб тым, што ён не згаджаўся з прэм'ерам Бартэлем у пытаньні аб легалізацыі дапушчанага габінэтам міністраў бюджэтнага перавыдатку.

Чэховіч прыклаў да сваёй заявы ліст на імя Бартэля, у якім ён прасіў аб адстаўцы. Ліст гэты, водлуг слоў Чэховіча, накіраван быў Бартэлю неадкладна пасьля таго, як сойм зацікавіўся пытаньнем аб перавыдатку, і была высунута прапанова аб прыцягненьні міністра фінансаў да адказнасьці. Чэховіч, між іншым, зазначаў у сваім лісьце Бартэлю, што прыцягненьне яго да адказнасьці, як міністра фінансаў, зрабіла вельмі шкодны ўплыў на перамовы польскага ўраду аб крэдытах у Францыі. Такім чынам, Чэховіч поўнасьцю адхіляе свой удзел у справе перавыдатку і ўскладае ўсю адказнасьць на ўрад у цэлым. Вялікае ўражаньне зрабілі ў бюджэтнай камісіі паказаньні старшыні вярхоўнае кантрольнае палаты Урублеўскага. Урублеўскі пацьвердзіў, што прэзыдыум рады міністраў выдаткаваў у працягу 3-х месяцаў на сакрэтныя патрэбы 8 міліёнаў злотых, не прадугледжаных бюджэтам. Належыць мець на ўвазе, што ўся сума, прадстаўленая соймам па бюджэту на сакрэтныя патрэбы ўраду, не дасягае 2 міліёнаў злотых. Далее Урублеўскі сьцьвердзіў, што агульны перавыдатак за 1927-28 г. складае 562 міліёны злотых і зьяўляецца незаконным. Водлуг слоў Урублеўскага, усе патрабаваньні кантрольнае палаты аб тым, што ўрад даводзіў да яе ведама аб перавыдатках, сталі заставаліся без адказу.

Дэпутат сойму гандлюе сваім голасам

ВАРШАВА, 13-3. У гандлёвай палаце сойму дэпутат «Вызваленьня» Лянгер заявіў, што дэпутат Ставарніцкі вёў перамовы з польскім таварыствам нафтавых вучасткаў аб продажы свайго голасу ў гандлёвай камісіі, членам якой ён зьяўляецца, за 4 з паловаю тысячы даляраў, абяцаючы таварыству правесьці ў камісіі прапанову аб пакупцы акцый гэтага таварыства польскім урадам. Лянгер патрабаваў таварыскага суду над Ставарніцкім.

Раней Ставарніцкі быў членам сялянскага саюзу, у апошні час ён не знаходзіцца ні ў якой фракцыі, але далучаецца да беспартыйнага блёку супрацоўніцтва з урадам.

Галасаваньне бюджэту Польшчы ў сэнаце.

11 сакавіка ў сэнаце адбывалася галасаваньне бюджэту. Сэнат адхіліў прапанову камісіі аб скарачэньні ваеннага бюджэту на 7.600 тыс. і зацьвердзіў яго ў ранейшым разьмеры.

Прапанова-ж камісіі аб павялічэньні фонду выдаткаў вайсковага міністра была адхілена.

У астатніх пунктах бюджэт, за выключэньнем невялікіх паправак, быў прыняты так, як ён быў пададзен камісіяй.

РАТЫФІКАЦЫЯ МАСКОЎСКАГА ПРАТАКОЛУ.

Польскае тэлеграфнае агенцтва паведамляе: «сойм ухваліў у другім і трэцім чытаньні законапраэкт аб ратыфікацыі маскоўскага пратаколу».

Развал Гаміндану ўзмацняецца.

Апазіцыя выканкому Гаміндану расьце.

ПЭЙПІН, 13-3. У зьвязку з 4-й гадавінай сьмерці Сун-Ят-сэна, учора ў розных частках гораду адбыліся ўрачыстыя сходы. На цэнтральным мітынзе, прысьвечаным памяці Сун-Ят-сэна на заходніх узгорках (дзе пахаваны Сун-Ят-сэн) прысутнічала звыш 3 тысяч рабочых, студэнтаў, чыноўнікаў і гандляроў. Мітынг пад старшынствам прадстаўніка пэйпінскага аддзелу Гаміндану Го-Чжэн-Ціна, ухваліў рэзалюцыю, у якой пратэстуе супроць назначэньня дэлегатаў 3-га зьезду Гаміндану выканаўчым камітэтам. Мітынг дамагаецца, каб дэлегаты выбіраліся мясцовымі арганізацыямі.

*

ШАНХАЙ, 13-3. Увесь склад камітэту хэнанскае правінцыяльнае арганізацыі Гаміндану звольнен за „недапушчальную крытыку дзейнасьці выканаўчага камітэту і непадначаленьне пастановам выканаўчага камітэту". Як ведама, хэнанскі камітэт заявіў пратэст супроць назначэньня дэлегатаў на 3-ці зьезд Гаміндану выканкомам.

Яшчэ адзін губарнатар пашоў у адстаўку.

ШАНХАЙ, 13-3. Губарнатар Хунанскае правінцыі Хо-Ч'ен (прыхільнік гуансійскае групоўкі, які звольніў Лю-Ці-сіна з пасады хунаньскага губарнатара) падаўся ў адстаўку. Лю-Ці-сін—кантонскі дыктатар, адзін з лідэраў гуансійскае групоўкі і інш. выдатныя гаміндапаўцы выехалі ў Нанкін для нарады з Чан-Кай-шы. Лі-Ці-сін спадзяецца, што ўдасцца мірна вырашыць хунаньскі інцыдэнт (узьнік у зьвязку са звальненьнем ад пасады Лі-Ці-сіна, які зьяўляецца стаўленікам Чан-Кай-шы).

Змова ў Мукдэне пацьвярджаецца.

ХАРБІН, 11-3. Чуткі аб выкрыцьці ў Мукдэне змовы супроць Чжан-Сюэ-ляна пацьвярджаюцца цэлым шэрагам крыніц. Ліквідаваная своечасова змова, водлуг гэтых даных, падрыхтоўвалася японскімі дарадчыкамі Чжан-Цзун-чана і Кахімукі і Тахара, якія паладзілі сувязь з кіраўнікамі хунхускіх атрадаў. Змоўшчыкі распрацавалі плян захопу мукдэнскай электрычнай станцыі і галоўнага штабу войска 3-х усходніх правінцый у Мукдэне. Змова падрыхтоўвалася пад лёзунгам —„Прэч Чжан-Сюэ-ляна забойцу Ян-Ю-ціна".

БЕЛАГВАРДЗЕЕЦ АРЛОЎ будзе аддадзен пад суд.

БЭРЛІН, 12-3. Водлуг вестак «Фарвэртс», паліцэй-прэзыдэнт разгледзеў хадайніцтва абаронцы Арлова Яффэ аб пераглядзе справы фальсыфікатараў з палітычнага пункту гледжаньня. Кіраўнік чужаземнага аддзелу паліцэйпрэзыдыуму Гэрке пастанавіў трымаць Арлова пад вартай да сканчэньня расьследваньня, якое працягнецца яшчэ каля тыдня. Пастанова аб высылцы Арлова ўжо ўхвалена. Яму прапанавана ўжыць меры да атрыманьня візы на выезд у якую-небудзь дзяржаву, бо ў іншым выпадку ён па сканчэньні расьледваньня будзе высланы на польскую мяжу.

*

БЭРЛІН, 13-3. Агенцтва Вольфа паведамляе: „Паліцэйпрэзыдэнт Царгібэль зрабіў заяву наконт паявіўшыхся ў газэтах вестак, што ў адносіне Арлова і Сумарокава ня будзе распачата крымінальнае прасьледваньне і што яны будуць толькі высланы з Нямеччыны. Паліцэй-прэзыдэнт заяўляе, што гэтае паведамленьне не адпавядае сапраўднасьці. На падставе даных сьледзтва супроць Арлова і Сумарокава, якое вядзецца, выявілася, што абодвы будуць аддадзены крымінальнаму суду па абвінавачаньні ў падробцы дакумантаў і ў розных махінацыях. Што-ж датычыць высылкі, дык яна будзе ўжыта толькі пасьля канца іх працэсу.

Няхай жыве наша адзінства і наша барацьба.

(ЛІСТ АМЭРЫКАНСКАЙ ЯЎРЭЙСКАЙ РАБОЧАЙ ДЭЛЕГАЦЫІ ДА ПРАЦОЎНЫХ БЕЛАРУСІ).

Дарагія таварышы.

Знаходзячыся ля мяжы вашай краіны, рыхтуючыся пакінуць Савецкую Беларусь, каб вярнуцца да сябе на бацькаўшчыну ў Амэрыку, мы праз вашу газэту пасылаем вам сваё братэрскае гарачае прывітаньне.

Дарагія таварышы! Калі мы прыбылі ў Беларусь, наша сэрца было перапоўнена радасьцю ад тых рэвалюцыйных дасягненьняў і сацыялістычных перамог Савецкага Саюзу, з якімі мы азнаёміліся на Украіне, у Маскве, Ленінградзе і іншых гарадох. У вас-жа, ў Беларусі, наша гордасьць і радасьць з прычыны вашых дасягненьняў яшчэ больш павялічылася.

Калі ў іншых часьцях Савецкага Саюзу ў пасьлякастрычнікавы пэрыяд прыходзілася працаваць і будаваць на моцна зруйнаванай эканамічнай аснове, то вам у Беларусі прыходзілася працаваць яшчэ ў больш цяжкіх умовах. Нам вядома, што эканамічна Беларусь была яшчэ больш зруйнавана. Пасьлякастрычнікавыя зруйнаваньні, зьвязаныя з акупацыяй вашай краіны, таксама як і тыя зруйнаваньні, якія засталіся ў вас пасьля царызму і імпэрыялістычнай вайны, былі больш вялікія і цяжкія, чымся ў іншых частках Саюзу. Умовы, у якіх вам прыходзілася змагацца і будаваць сацыялістычную гаспадарку, былі сапраўды страшэнныя. Нам вядома, што ў вас быў вялікі недахоп зямлі, што ў вас было мала неабходных харчоў, што ў вас амаль ня было індустрыі, што процант людзей паветра—«люмпэнпралетарыяў» у вас быў вельмі вялікі. Ня гледзячы, аднак, на ўсе гэтыя ўмовы, мы знашлі, што і ў вашай частцы Савецкага Саюзу ёсьць аграмадныя дасягненьні і што вамі шмат зроблена. Штогод расьце асноўны капітал вашай прамысловасьці. Вы пабудавалі шмат фабрык і заводаў. Вы ўтварылі ўмовы для масавай вытворчасьці неабходнай сялянскаму і гарадзкому насельніцтву прадукцыі. Вы вядзеце энэргічную працу па надзяленьні местачковага яўрэйскага насельніцтва зямлёй. Вы ўжо перавялі на зямлю 9.000 яўрэйскіх сямействаў. Вы аб'ядналі 11.000 саматужнікаў у арцелі. Вы арганізавалі і зьвязалі з каапэрацыяй 27.000 саматужнікаў-адзінак. Вы ўтварылі вялікую сетку крэдытных таварystваў. Вы без перапынку працуеце над узьняцьцем культурнага ўзроўню рабочых і сялянскіх мас. Вы пакрылі ўсю краіну густой сеткай школ, клюбаў і іншых культурных установ. Але важней за ўсё тое, што ва ўсёй вашай працы вы маеце адну асноўную мэту—умацаваць сацыялістычныя элемэнты, утварыць умовы для сапраўднай пабудовы сацыялізму.

Мы наведалі з-за недахопу часу толькі 3 гарады Беларусі—Гомель, Рэчыцу і Менск. Ва ўсіх гэтых гарадох мы мелі доўгія гутаркі з кіраўнікамі дзяржаўных і грамадзкіх арганізацый і прафэсыянальных саюзаў. У гэтых гарадох мы азнаёміліся ня толькі з тымі дасягненьнямі, якія ў вас ёсьць, але і з тым вялікім будаўніцтвам, якое яшчэ ня скончана, і з вашымі плянамі на бліжэйшыя гады. Ад нас нічога ня было захавана. Усе дзьверы былі адчынены для нас, і ўсюды нас сустракалі пабратэрску, з вялікай радасьцю. Мы наведалі вялікую колькасьць розных рабочых сходаў. З выступленьняў рабочых, таксама як і ў прыяцельскіх гутарках, мы глыбока пераканаліся, што рабочая кляса Савецкага Саюзу прасякнута глыбокай вераю ў правату сваёй справы і рашучасьцю пачатае давесьці да рашучага і пераможнага канца. Мы пераканаліся, што рабочых не палохаюць ніякія цяжкасьці, і што яны пад кіраўніцтвам сваёй пралетарскай улады і сваёй партыі ўсё пераможуць. Натхненьне, якое пануе сярод рабочых мас і ўсяго працоўнага насельніцтва, зьяўляецца лепшым доказам таго, наколькі працоўныя масы сапраўды ўяўляюць сябе адказнымі за лёс краіны. Але асабліва нас захапляе тая бадзёрасьць і той рэвалюцыйны дух, які пануе сярод чырвонаармейцаў, сярод вартаўнікоў тэй краіны, у якой будуецца сацыялізм. Ва ўсім і ўсюды адчуваецца тая цьвёрдая рука, здаровая цьвёрдая самасьвядомасьць, якая гарантуе, што ўсе вашыя праэкты і пляны на будучы час будуць сапраўды ажыцьцёўлены. Праўда, дзе-нідзе нам прыходзілася сустракаць нездаволеных, нават такіх, якія варожа адносіліся да вас, да вашай працы, але гэтыя элемэнты ўяўляюць сабой нікчэмныя рэшткі мінулага, рэвалюцыяй пазбаўленыя сваіх прывілеяў. Мы ні на адну хвіліну не сумняваемся, што лік нездаволеных з кожным днём будзе зьмяншацца, і што ўсе варожыя элемэнты ў будучым будуць прыдушаны далейшым разьвіцьцём рэвалюцыі.

Усё, што мы ўбачылі ў Беларусі, перапаўняе нас гордасьцю і радасьцю. Вы павінны дазволіць нам радавацца вашымі дасягненьнямі і цьвёрдай воляй, якая пануе ў вашых шэрагах для далейшых перамог, таму што мы ня чужакі, а вашы родныя, блізкія вам. Вашу барацьбу мы разглядаем, як сваю барацьбу. Вашы перамогі зьяўляюцца нашымі перамогамі. Пакідаючы вас, мы вітаем вас, таварышы Савецкай Беларусі, і жадаем вам усякіх посьпехаў у вашай далейшай барацьбе. Пакідаючы вашую зямлю і ад'яжджаючы па той бок Атлянтычнага акіяну, мы заўсёды будзем з вамі. Геаграфічна мы будзем далёка ад вас, але акіян ня ў стане падзяліць нашыя сэрцы. І там, у Заатлянтычнай рэспубліцы, мы будзем з увагаю сачыць за вашай барацьбой і ўсямерна дапамагаць вам у вашай вялікай справе.

Няхай жыве наша адзінства і наша барацьба!

Няхай жыве вялікая краіна, якая будуе сацыялізм!

Амэрыканская яўрэйская рабочая дэлегацыя.

ВЕСТКІ АДУСЮЛЬ.

АДСТАЎКА ГЕНЭРАЛА НОБІЛЕ.

РЫМ, 12-3. Міністэрства лётніцтва агаласіла 8-га сакавіка дэкрэт аб прыняцьці адстаўкі генэрала лётніцтва Нобіле.

ПЕРАМОГА КАМУНІСТАЎ НА ВЫБАРАХ КАМІТЭТУ САЮЗУ ЦЕСЬЛЯРОЎ У БЭРЛІНЕ.

БЭРЛІН, 13-3. Пры выбарах камітэту бэрлінскае арганізацыі саюзу цесьляроў абраны кандыдаты левага рэвалюцыйнага крыла, якія атрымалі тры чвэрці ўсіх пададзеных галасоў. Усе 8 нанова абраных членаў камітэту—камуністы.

Асобы трыбунал распачынае працу.

Бліжэйшымі днямі ў Белградзе распачата праца асобага трыбуналу,заснаванага на падставе новага закону аб ахове дзяржавы. З тае прычыны, што спамянёнаму закону нададзена зваротная сіла, асобаму трыбуналу прыдзецца разглядзець звыш 400 спраў, перададзеных яму сьледчымі органамі.

РАТЫФІКАЦЫЯ ПАКТУ КЕЛЁГА.

ПАРЫЖ, 13-ІІІ. Бэльгійская палата дэпутатаў аднагалосна ратыфікавала пакт Келёга.

4.000 працэсаў у разглядзе

У разглядзе 27 вайсковых судоў Румыніі знаходзіцца ў сучасны момант водлуг афіцыйных даных вайсковага міністэрства 4000 спраў. Значная частка гэтых працэсаў узьнята звыш дзесяці гадоў таму назад проці дэзэртыраваўшых салдат румынскае арміі; далей ідуць няскончаныя справы ўдзельнікаў паўстаньняў у Бэсарабіі і іншых вобласьцях, гэтыя асобы знаходзяцца ў эміграцыі, і, нарэшце, вялізная колькасьць працэсаў па г. зв. палітычных, аграрных і вайскова-дысцыплінарных злачынствах, якія яшчэ не наступілі ў суд ад органаў пракуратуры.

Вайсковае міністэрства дало загад старшыням вайсковых судоў у тэрміновым парадку пераглядзець справы, якія знаходзяцца ў разглядзе і даць сваё заключэньне, якія з іх могуць быць спынены.

Гэтая мера прынята пад напорам масавага руху за амністыю, які падтрымліваецца міжнароднай рабоча-сялянскай грамадзкасьцю.

НАПЯРЭДАДНІ ВЯСЕНЬНЯЙ СЯЎБЫ.

Там, дзе чакаюць афіцыйных загадаў.

У Заслаўскім раёне дрэнна рыхтуюцца да сяўбы.

[illegible]

Даўно час пакінуць габінэты.

(Гомельшчына).

[illegible]

Камсамольцы Полаччыны ў паходзе за ўраджай.

[illegible] камсамолу зьвярнуўся з лістом да рабочай і сялянскай моладзі, у якім заклікае агульную выступіць у паход за ўраджай і высоўвае цэлы шэраг практычных задач гэтага паходу.

Паміж раёнамі пачаліся пераклічкі і спаборніцтвы на лепшы ўдзел у паходзе за ўраджай і лепшае правядзеньне вясеньняй пасеўкампаніі. Пры ўсіх райкомах камсамолу складзены пацёркі па правядзеньню пахода. Апрача гэтага, ва ўсіх раёнах будуць праводзіцца раённыя месячныя сельска-гаспадарчыя курсы і нарады па пытаньнях паходу і падрыхтоўкі да сустрэчы вясны.

Некаторыя камсамольскія ячэйкі ўжо на справе пачалі ажыцьцяўляць камсамольскі паход за ўраджай. Высунут лёзунг: «**Кожны камсамолец да вясеньняга пасеву павінен ачысьціць сваё насеньне**».

Вось некаторыя папярэднія вынікі. Камсамольцы Дзернавіцкай ячэйкі, Валынецкага раёну падрабязгова абгаварыўшы пытаньне вясеньняй сяўбы і падвышэньня ўраджайнасьці, разам з грамадзкімі арганізацыямі, вынесьлі пастанову: „Усім камсамольцам ачысьціць сваё насеньне, перайсьці на шматпольле, зрабіць калектыўную запашку зямлі для беднякоў і сем'яў чырвонаармейцаў». Там-жа камсамольцы разам з іншымі арганізацыямі арганізуюць калгас, для чаго вядзецца належная падрыхтоўчая праца.

Камсамольцы Рагачоўскай яч. Ветрынскага раёну, вядуць сярод насельніцтва растлумачальную работу аб ачыстцы сямян і арганізуюць пры дапамозе партячэйкі мэліярацыйныя таварыствы. Тыя-ж камсамольцы вынесьлі пастанову, каб іх бацькі ў абавязковым парадку ачысьцілі насеньне.

Ветрынская камсамольская арганізацыя ўжо працуе па арганізацыі практычнай дапамогі беднаце, удовам і чырвонаармейцам у справе апрацоўкі зямлі.

Камсамольцы Вобальскай школы сялянскай моладзі арганізуюць 2 сельска-гаспадарчыя калектывы і пераводзяць адну вёску на шматпольле. Імі-ж вядзецца шырокая работа сярод акаляючага насельніцтва па ачыстцы насеньня, калектывізацыі вёскі, па арганізацыі сельска-гаспадарчых таварыстваў і падвышэньня ўраджайнасьці.

Камсамольцы Полацкага раёну склалі канкрэтны плян на сакавік месяц практычнай работы, па якому праводзіцца растлумачальная работа сярод моладзі і насельніцтва па ачыстцы насеньня, па рамонту плугоў, барон, сеялак, па набыцьцю новых сельска-гаспадарчых машын, па распаўсюджваньню агранамічнай літаратуры, па выпісцы часопісі «Сам сабе аграном», «Коллективист» і «Журнал крестьянской молодежи». Кожны камсамолец устанаўлівае ў сябе дома скрынку па збору попелу, выпускаюцца насьценгазэты прысьвечаныя паходу, будуюцца кармушкі і г. д.

Камсамольцы Аўдошкавіцкай ячэйкі, Полацкага раёну арганізуюць калгас, куды ўвойдуць у пераважнасьці камсамольцы. Камсамольцы Сосьніцкай ячэйкі пачалі падрыхтоўчую працу па арганізацыі калгасу. Верхачэнскія і аўдошкавіцкія камсамольцы распачалі працу па арганізацыі малочных таварыстваў, апрача гэтага, 16-ць камсамольцаў Полацкага раёну падрыхтоўваюцца на сельска-гаспадарчых курсах для работы сярод насельніцтва па арганізацыі калектываў і сельска-гаспадарчых таварыстваў. 4 камсамольцы Полацкага раёну працуюць у якасьці загадчыкаў зернаачысьціцельных абодна правядзеньне вясеньняй пасеўкампаніі.

10-га сакавіка г. г. адбыўся пашыраны пленум райкому КСМ з удзелам старшынь сельскіх камітэтаў узаемадапамогі, дзе стаяла і займала належнае мейсца пытаньне аб сустрэчы вясны і падвышэньні ўраджайнасьці.

Вялікая работа па сустрэчы вясны праводзіцца і камсамольцамі гораду. **Камсамольцы ячэйкі друкароў узьнялі пытаньне аб набыцьці трактара для вёскі.** Зараз шляхам выклікаў праз акруговую газэту «Чырвоная Полаччына», шляхам суботнікаў, спэцыяльных збораў і ўзносаў праводзіцца збор сродкаў на трактар. Камсамольцы ячэйкі друкароў першыя ўнесьлі 60 рублёў сабраных ад суботнікаў.

27 лютага г. г. адбылася спэцыяльная нарада гарадзкога камсамольскага актыву па пытаньні аб сустрэчы вясны і дапамозе вясковым яч. у правядзеньні пасеўкампаніі.

Гарадзкія ячэйкі разам з шэфкамісіямі арганізуюць ударныя брыгады для рамонту сельска-гаспадарчага інвэнтару ў падшэфных вёсках, для збору попелу і распаўсюджваньню сярод сялянства агранамічнай літаратуры. Такія выезды будуць наладжаны амаль кожнай гарадзкой яч.

4—6-га сакавіка г. г. адбыўся пленум акругкому ЛКСМБ з удзелам сакратароў райкомаў і гарадзкога камсамольскага актыву, дзе абгаварвалася пытаньне аб вясеньняй пасеўкампаніі і ўдзеле ў ёй камсамольцаў. Пленум улічыў некаторыя папярэднія памылкі і вызначыў цэлы шэраг мерапрыемстваў для далейшай работы.

Можна спадзявацца, што камсамольцы Полаччыны сустрэнуць вясну належным чынам падрыхтаваўшыся.

С. Воцьлахім.

Усім акруговым і раённым выбарчым камісіям.

На падставе пастановы Прэзыдыуму ЦВК БССР ад 9 сакавіка г. г. аб ажыцьцяўленьні праверкі правільнасьці складаньня сьпісаў асоб, пазбаўленых выбарчых правоў у гэтую перавыбарчую кампанію, Цэнтральная Выбарчая Камісія прапануе ўсім акруговым і раённым выбарчым камісіям ужыць наступнае:

1. а) праверыць на мясцох непасрэдна наколькі выяўлены асобы, падлягаючыя пазбаўленьню выбарчых правоў і наколькі адпавядаюць існуючай інструкцыі аб выбарах у саветы пастановы аб пазбаўленьні выбарчых правоў, вынесеныя мясцовымі выбарчымі камісіямі і ці абгрунтаваны гэтыя пастановы належнымі дакумантамі, прадугледжанымі арт. 41 інструкцыі аб выбарах у саветы;

б) пры правядзеньні праверкі асаблівую ўвагу зьвярнуць на тыя раёны і саветы, дзе маюцца значныя зьмены колькасьці асоб, пазбаўленых выбарчых правоў у бок павялічэньня або памяншэньня ў параўнаньні з мінулай перавыбарчай кампаніяй;

в) праверку работ па разгляду скарг на няправільнае пазбаўленьне выбарчых правоў і хадайніцтваў аб аднаўленьні ў выбарчых правах праводзіць пры ўдзеле пракурорскага нагляду, прыцягваючы вінаватых у наўмысным скрыўленьні рэвалюцыйнай законнасьці да адказнасьці.

2. Для кіраўніцтва ў рабоце па праверцы правільнасьці пазбаўленьня і аднаўленьня ў выбарчых правах, Цэнтральная Выбарчая Камісія дае наступныя асноўныя тлумачэньні:

а) усе абмежаваньні, зьвязаныя з пазбаўленьнем выбарчых правоў (зьняцьце з працы, выключэньне з каапэрацыі і г. д.), апрача абмежаваньня права ўдзелу ў выбарах, могуць ужывацца толькі пасьля таго, калі ў выпадку абскарджаньня ва ўстаноўлены тэрмін пастановы аб пазбаўленьні выбарчых правоў, скарга адхілена апошняй вышэйшай інстанцыяй БССР;

б) у дачыненьні пазбаўляемых выбарчага права па арт. 33 інструкцыі, сельскія, местачковыя, гарадзкія, раённыя і акруговыя выбарчыя камісіі, а таксама адпаведныя выканаўчыя камітэты могуць толькі ўзьнімаць хадайніцтва перад вышэйстаячымі органамі аб пазбаўленьні тэй ці іншай асобы ў парадку арт. 33 інструкцыі, але самае пазбаўленьне выбарчых правоў па 33 арт. інструкцыі можа адбывацца толькі на падставе пастановы Прэзыдыуму Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР;

в) у выпадку наяўнасьці новых акалічнасьцяй, вымагаючых пазбаўленьня выбарчых правоў асоб, аднаўленых вышэйшымі органамі, гэткае можа адбывацца толькі з абавязковым давядзеньнем аб гэтым да ведама тых вышэйшых органаў, якія выносілі пастанову аб аднаўленьні ў выбарчых правох данай асобы;

г) у пастановах аб пазбаўленьні выбарчых правоў канкрэтна адзначаць прычыны і падставы (прадугледжаныя арт. 41 інструкцыі) пазбаўленьня; таксама абгрунтоўваць пастановы аб аднаўленьні ў выбарчых правах;

д) пры падачы спраў аб пазбаўленьні і аднаўленьні ў выбарчых правах на разгляд вышэйшых органаў, абавязкова далучаць аб скаргніках поўныя весткі, з якіх былі-б відаць мінулыя і сучасныя — сацыяльна-маемаснае становішча, род занятку, а таксама працяжнасьць і тэрмін занятку, які пацягнуў за сабой пазбаўленьне скаргніка выбарчых правоў;

е) сачыць за сваечасовым разглядам, у прадугледжаныя інструкцыяй аб выбарах у саветы тэрміны, скарг на пазбаўленьне выбарчых правоў, прыцягваючы вінаватых за наўмыснае парушэньне ўстаноўленых законам тэрмінаў і парадку разгляду гэтых скарг, да адказнасьці.

3. Усю працу па праверцы ажыцьцяўленьня выбарчага заканадаўства на мясцох скончыць і падагуліць, накіраваўшы ў Цэнтральную Выбарчую Камісію не пазьней 1 красавіка поўныя вынікі праверкі правільнасьці ажыцьцяўленьня на мясцох выбарчага заканадаўства ў працягу ўсяе перавыбарчае кампаніі з дакладнымі лічбамі аб колькасьці няправільна пазбаўленых выбарчых правоў, а таксама аб колькасьці невыяўленых асоб, якія павінны былі быць пазбаўлены выбарчых правоў у пачатку перавыбарчае кампаніі.

4. Адказнасьць за правільнае і сваечасовае выкананьне гэтага цыркуляру ўскладаецца пэрсанальна на старшынь выбарчых камісій.

Старшыня Цэнтральнай Выбарчай Камісіі пры Прэзыдыуме ЦВК БССР А. ХАЦКЕВІЧ.

Сакратар А. БАРКАН.

14 сакавіка 1929 г., г. Менск.

Камітэт не падрыхтаваўся да сяўбы.

(Лапацінскі с.-с., Мсьціслаўскага раёну).

6 сакавіка ў Лапацінскім с.-с. адбыўся пашыраны пленум сельсавету з удзелам усяго вясковага актыву і настаўніцтва. Галоўным пытаньнем пленуму было абгаварэньне падрыхтоўкі да пасеўкампаніі і знаёмства з дадаткамі ў законе аб с.-г. падатку на гэты год.

На пленуме высьветлілася, што Лапацінскі камітэт узаемадапамогі моцна сьпіць на мяккай пасьцелі, ня чуе, што набліжаецца пасеўкампанія, аб якой ужо кажа ўсё насельніцтва.

Камітэт не клапаціўся аб пабудове грамадзкай клеці; да гэтага часу каля с.-с. ляжаць у сьнягу параськідутыя бярвеньні будучай клеці, чакаюць гаспадарчай рукі. Камітэт да гэтага часу не ачысьціў ніводнага пуда насеньня, к таму трэба адзначыць, што ў яго асабліва няма чаго і ачышчаць, бо ён ня ўзыскаў раздадзенай у мінулых гадох насеннай пазыкі. Усяго ў яго лічыцца 638 пудоў раздадзенага ў пазыку ровнага збожжа, а ўзыскана да гэтага часу, з слоў камітэту, каля 60 пуд. насеньня, якое знаходзіцца па 2, па 3 пуды ў упаўнаважаных па вёсках, так як няма куды ссыпаць.

Камітэт не паклапаціўся нават наняць гэтае памяшканьне. Раз няма памяшканьня куды ссыпаць насеньня, дык на што яго і ўзысківаць. Ня ўсё роўна, ці будзе яно ў пазычніка, ці ва ўпаўнаважанага вёскі. Як бачна, па погляду камітэту, сэнс справы не зьмяняе.

У СКСТУ маецца частка сабраных грошай (сяброўскія ўзносы, нядоімка семссуды і інш.), за якія камітэт меўся закупіць у каапэрацыі каля 50 пуд. пасеўнага матар'ялу. Насеньне гэта к закупцы толькі праэктыруецца, а калі будзе куплена—невядома.

Адносна збору сяброўскіх узносаў, камітэт нічога не зрабіў. У с.-с. маецца 946 гаспадарак. Частка з бядняцкіх гаспадарак у мінулым годзе заплаціла сяброўскія ўзносы, а астатнія гаспадаркам яны і ва сьне ня сьняцца. На 7 сакавіка ў камітэце лічыцца нядоімкі сяброўскіх узносаў на 1325 руб. грашыма і 363 пуды збожжа, ды плюс к таму сяброўскія ўзносы гэтага году ў ліку 2293 руб. Усяго 3618 руб. Узыскана ў мінулым годзе і сёлета 133 руб., з якіх 1 р. 50 к. сяброўскіх узносаў 1928-29 г.

Такім чынам Лапацінскаму с.-камітэту трэба будзе спагнаць аграмя семссуды 3485 руб. і 363 п. збожжа сяброўскіх узносаў. Як бачна з справы, яны будуць, вядома, пераведзены ў нядоімку 1930 г.

Т. С.

ПРЫЧЫНЫ ЗРЫВУ ЗЕРНААЧЫШЧЭНЬНЯ.*)

АЛЕСЬ АДАМОВІЧ.

Колькасьць зернаачышчальных машын з году ў год у нас павялічваецца. У параўнаньні з мінулым годам у нас цяпер працуе на 643 машыны больш. Пры павялічэньні машын, росьце культурнасьці насельніцтва, павялічэньні (па ахвату сялянства) аграпрапаганды, павялічэньні з году ў год заданьняў па зернаачышчэньню—абавязковымі вынікамі мерапрыемстваў, якія праводзяцца—**павінна быць павялічэньне нагрузкі на адну машыну.**

На справе мы бачым зусім адваротнае. Да сёлетняга году нагрузка на адну зернаачышчальную машыну расла. Пры разьмеркаваньні работы ў працягу пяці месяцаў (1-га сьнежня—1-га мая) сярэдняя нагрузка ў дзень на машыну была: у 1927 годзе—5,5 п. у 1928 годзе—11,2 пуд. Сёлета нагрузка значна зьніжаецца.

Вынікі чатырохмесячнае працы паказваюць, што сярэдняя нагрузка на машыну ў дзень дасягае 7,6 пуда (менш мінулага году на 3,6 пуда). Па некаторых акругах нагрузка на машыну катастрафічна падае: па Полацкай—5 пудоў—проці 10,5 пуда ў 1928 годзе; па Мазырскай—3,2 пуда проці 8,4 пуда ў 1928 г.; па Гомельскай—6,8 пуда проці 12,5 п. у мінулым годзе. Нават калі ўзяць пад увагу, што, ня гледзячы на дырэктывы, сёлета машыны пачалі працаваць не з лістапада, а са сьнежня месяца, дык **пры рабоце ў працягу трох месяцаў нагрузка таксама вельмі слабая і ніжэй мінулагодняй—10,1 пуда проці 11,2 п. у мінулым годзе.**

Лічбы нагрузкі на машыну паказваюць, што зямельны апарат, райвыканкомы і сельсаветы не паставілі яшчэ перад сабой пытаньня аб правільным і поўным скарыстаньні зернаачышчальных машын. (Гэта верна таксама і ў адносінах да ўсіх іншых с.-г. прыладаў пракатных пунктаў і г. д.). Відавочна, ніхто не задумаўся над пытаньнем, што мала арганізаваць абозы, мала, каб яны праехалі з вёскі ў вёску, трэба каб яны выканалі поўную працу, былі поўнасьцю нагружаны. Праца выконвалася мэханічна, ніхто ня думаў, не хацеў думаць, якія будуць вынікі, эфэкт ад выдаткаваных краінай сродкаў на прасьцейшае агракультурнае мерапрыемства. Нармальная нагрузка ў дзень для трыера—50-60 пудоў, для сартыроўкі—150 пудоў. Як многа мы гаворым аб зернаачышчэньні і як далёка мы стаім ад элемэнтарнай рэчы—замест нагрузкі ў 5-6 пудоў мець хоць-бы 50-60 пудоў на адну машыну.

Праступнымі трэба лічыць размовы аб малой колькасьці машын. Бо калі нагрузка на машыну будзе зьніжацца, як гэта ёсьць зараз, дык колькі нам трэба будзе машын праз тры гады, каб ачышчаць увесь пасеўны матар'ял! Зямельным працаўнікам у першую чаргу трэба на сто процантаў скарыстаць тыя машыны, якія ёсьць, і толькі пасьля гэтага можна гаварыць аб новым завозе.

Для часу, які застаецца для працы ў бягучым годзе і для правядзеньня пасеўкампаніі, у будучыне асноўным у зернаачышчэньні павінна быць пытаньне поўнае нагрузкі машыны, мэтазгоднага скарыстаньня яе.

Мы вельмі мала вымагаем у пытаньнях аграабслугоўваньня сялянства ад нашага сацыялістычнага сэктару ў вёсцы. Савгасы і калгасы, якія павінны ісьці наперадзе ў справе ўзьняцьця ўраджайнасьці, падрыхтоўкі да севу, вельмі слаба выявілі сябе, як асноўныя агракультурныя базы, якія вядуць за сабой бядняцка-серадняцкія масы вёскі. Па пляну савгасы ў сёлетнюю весну павінны былі ачысьціць сялянскага збожжа 25.500 тон, ці 1.555.500 пудоў. Ачышчана на першага сакавіка толькі 200 тысяч пудоў. Тут зразумела, вінаваты райвыканкомы і сельсаветы, якія ў належнай меры не паставілі пытаньня аб скарыстаньні агранамічных сіл савгасаў, пакінулі бяз увагі зернаачышчальныя машыны. Але яшчэ больш вінавата адміністрацыя савгасаў, партыйныя і камсамольскія ячэйкі, рабачкомы, якія амаль нічога не зрабілі, каб практычна ажыцьцёвіць свой уплыў на сялянства, выканаць свае абавязкі ў адносінах да ваколічнага сялянства. З боку загадчыкаў савгасаў ня было нават простай увагі да выкананьня заданьняў Белсельтрэсту. А заданьне было і вельмі катэгарычнае. Індыфэрэнтнасьць да выкананьня дырэктыў, нядбайнасьць да сваіх абавязкаў з боку савгасаў відавочна.

Калі так стаіць пытаньне з ачысткай збожжа, дык ужо моцнае сумненьне закрадаецца пры думцы аб выкананьні савгасамі іншых відаў аградапамогі. Як будзе савгасамі праведзен рамонт сялянскага інвэнтару, абслугоўваньне пракатнымі пунктамі, засеў і ўзорваньне палёў бедняты, злучная кампанія, абмен палепшанага насеньня для бяднейшага насельніцтва, агранамічная прапаганда? Усе гэтыя пытаньні пасьля вопыту з зернаачышчэньнем стаяць зараз пад знакам пытаньня.

Адсутнасьць ініцыятывы з боку кіраўнікоў савгасаў—факт бясспрэчны. Але, апроч гэтага, ёсьць яшчэ і элемэнт проста злачынства. Ня толькі савгасы не абслугоўваюць сялянства, а вельмі многія не знашлі часу ачысьціць сваё савгаскае насеньне. (Гэта пасьля заданьня ачысьціць на 100 проц.). У савгасах Мазыршчыны, дзе пануе поўнае разлажэньне, такія рэчы—не навіна. Але нават і ў Менскай акрузе савгас Дукора, Сьмілавіцкага раёну, нічога не зрабіў, каб ачысьціць уласнае насеньне. Тое-ж назіраецца ў савгасе Самулёва і ў цэлым шэрагу іншых гаспадарак.

У некаторых савгасах за такія справы кіраўнікі прыцягнуты да адказнасьці. Але ў большасьці выпадкаў дух казённага дабрабыту захлынуў нашыя апорныя пункты ў вёсцы, і ніхто не ліквідуе гэту казёншчыну.

Дрэнна справа і з арганізацыяй адпору кулацтву. Кулак у некаторых мясцох актыўна вядзе барацьбу супроць нашых мерапрыемстваў па падвышэньні ўраджайнасьці. Гэта барацьба мясцамі выліваецца ў выразна контр-рэвалюцыйныя ўчынкі кулака супроць калектывізацыі, супроць масавых агракультурных мерапрыемстваў, якія мы зараз праводзім. І, аднак, няма яшчэ ніводнага факту, каб кулацкім элемэнтам быў дадзен адпор, а дзе трэба—і пасаджаны за зрыў мерапрыемстваў, за контр-рэвалюцыйную агітацыю.

Ёсьць асобныя факты, калі вёска пад уплывам кулацкай агітацыі адмаўляецца ачышчаць насеньне. Так было ў адным з раёнаў Аршаншчыны. І калі загадчык саўгасу-аграном паведаміў аб гэтым старшыню РВК, апошні ня прыняў ніякіх мер. Старшыня РВК не раскумекаў, што тут ужо справа не ў агракультуры, а ў палітыцы. Замест таго, каб пытаньне паставіць прынцыпова, расьсьледваць, выявіць кулацкі контр-рэвалюцыйны элемэнт, правесьці шырокае растлумачэньне сялянству, справа была пакінута бяз увагі. **Гэткія адносіны да выяўленьняў кулацкай работы ня можна цярпець ня толькі з боку членаў партыі, але і ўсіх зямельных працаўнікоў - спэцыялістаў.** Абставіны для перамогі кулацкае агітацыі і разгрому кулака ў вёсцы спрыяючыя. Мерапрыемствы, накіраваныя да ўзьняцьця індывідуальных бядняцка-серадняцкіх гаспадарак, што праводзяцца ў сучасны момант, патрабуюць з усёй катэгарычнасьцю адпору і ўдару па кулаку. Падвышэньне загатоўчых цэн на хлеб, пашырэньне кантрактацыі, дэкрэт ЦВК СССР аб павялічэньні ўраджайнасьці, пастанова ЦВК і СНК СССР аб сельска-гаспадарчым падатку, павялічэньне капітальных укладаньняў у сельскую гаспадарку—усё гэта абавязвае нас рашуча ўдарыць па кулацкіх элемэнтах у вёсцы, якія перашкаджаюць вельмі нармальную працу, зрываюць пасеўкампанію.

Для правядзеньня зернаачышчэньня застаўся яшчэ адзін месяц. **У працягу гэтага месяца трэба зрабіць усё магчымае, каб выканаць заданьне.** Думаць, што зернаачышчэньне можа быць узмоцнена пасьля разводзьдзя, калі настане час бездарожжа, гэта азначае прымушаць селяніна ў бездарожжа рабіць тое, што ён з посьпехам можа зрабіць у добрую санную дарогу. Проста кажучы — гэта будзе зьдзек. Бо вазіць машыны пры бездарожжы могуць толькі атупелыя чыноўнікі, а ня людзі, якія ажыцьцяўляюць сацыялістычнае будаўніцтва.

Трэба ў гэты месяц (з 15 сакавіка да 15 красавіка) узьняць на ногі вёску. Трэба (гэта дырэктыва ўжо дадзена на месцы) неадкладна перавесьці на працу ў дзьве зьмены машыны стацыянарных пунктаў і абозаў. Нагрузка машын павінна быць павялічана да максымуму. Райвыканкомы і сельсаветы галоўнаю сваёю задачаю павінны паставіць падрыхтоўку да сяўбы і ў першую чаргу выкананьне заданьняў па зернаачышчэньню. **Праверку работы зараз трэба арганізаваць так, каб у кожным сельсавеце пабываў чалавек, які практычна праверыць работу абозаў, дапаможа выправіць недахопы, зробіць усё магчымае, каб кампанія ня была канчаткова сарвана.**

60-тысячная армія камсамолу, якая пакуль яшчэ слаба разгортвае паход за ўраджай, павінна быць кінута ўся на справу падрыхтоўкі да вясеньняй сяўбы. Бязьдзейнасьць школьных працаўнікоў і членаў саюзу працаўнікоў зямлі і лесу зараз будзе праступленьнем. Не чакаць дырэктыў, указаньняў—іх і так было многа,—а кожнаму ўспомніць аб набліжэньні вясны і выканаць свае абавязкі. Гэтыя абавязкі простыя. Трэба толькі прасякнуцца думкаю, што барацьба за ўраджай—ёсьць справа мільёнаў, і посьпех яе залежыць ад працы ўсёй савецкай грамадзкасьці, усяго савецкага апарату, асабліва ў вёсцы. На працягу 4-х месяцаў зернаачышчэньне было сарвана. У гэты апошні месяц павінна быць выпраўлена ўсё, што яшчэ трэба направіць.

*) Канец. Гл. «Сав. Бел.» № 58 (2547).

САМАКРЫТЫКА—ПРАВЕРКА—КАНТРОЛЬ МАС.

Мэліярацыйныя т—вы без кіраўніцтва.

У Аршанскай акрузе маецца каля 200 мэліярацыйных таварыстваў, абʼядноўваючых 6 проц. усіх гаспадарак акругі. Іміненьне сэлянства акругі да мэліярацыі вельмі моцнае і лік т-ваў з кожным годам усё павялічваецца. На зьвестках акрсельсаюзу ў кааперацыйную сыстэму на 1-Х-1928 г. уваходзіла 133 мэл. т-вы акругі. Ня гледзячы аднак, на тое, што большасьць мэліярацыйных т-ваў каапэраваны, з пытаньнем аб арганізацыйным абслугоўваньні т-ваў у акрсельсаюзе справа абстаіць вельмі кепска.

Яшчэ ў 1927 г. узьнімалася акрзямаддзелам гэтае пытаньне як праз мясцовы друк, так і праз акрвыканком, але ніякіх вынікаў дагэтуль няма, і акрсельсаюз ня можа арганізаваць гэту справу. А справа ў нашых умовах досыць важная. У выніку работ у акрузе за мінулы год па справаздачы акрза акрвыканкам было зноў ухвалена, каб акрсельсаюз наладзіў арганізацыйнае абслугоўваньне мэл. т-ваў. Па гэтаму поваду на пасяджэньні праўленьня акрсельсаюзу ад 12-II-29 г. прынята наступнае «Саламонава» рашэньне: „Прызнаючы згадзіцца на ўзмацненьне абслугоўваньня мэліярацыйных таварыстваў і ўвядзеньня ў штат калгасвыкцыі адной адзінкі—інструктара для абслугоўваньня мэл. т-ваў, з вылучэньнем акрзямаддзелам сродкаў на ўтрыманьне апошняга за кошт мясцовага каштарысу“.

Гэта рашэньне сьведчыць аб тым, што акрсельсаюз і ў гэтым годзе жадае адмахнуцца ад арганізацыйнага абслугоўваньня мэліярацыйных т-ваў. Ведама, што калі-б у акрза былі грошы на ўтрыманьне інструктарскага пэрсаналу для абслугоўваньня мэліярацыйных т-ваў, ён змог бы і сам справіцца з гэтым абслугоўваньнем, а грошай гэтых акрза не адпушчана; з прычыны гэтага нармальнае абслугоўваньне мэліярацыйнай каапэрацыі ў арганізацыйных адносінах будзе зноў адтэрмінавана.

Пры тым размаху работ, які павінен быць выканан у гэтым годзе па акрузе арганізаваным у мэл. каапэрацыю насельніцтвам, адсутнасьць арганізацыйнага абслугоўваньня адабʼецца, бязумоўна, дрэнна на становішча т-ваў. Апроч таго, што яны ня могуць быць моцнымі каапэрацыйнымі арганізацыямі пры адсутнасьці каапэратыўнага абслугоўваньня, нават і з справаздачнасьцю і рахункаводзтвам ня будзе абстаяць справа добра.

Каб мэліярацыйныя т-вы былі ў сапраўднасьці каапэратыўнымі арганізацыямі—часткай сацыялістычнага сэктару нашае сельскае гаспадаркі, трэба зьвярнуць на іх нашым каапэрацыйным цэнтрам больш увагі.

Я лічу, што арганізацыйнае абслугоўваньне таварыстваў павінна выконвацца толькі каапэратыўнымі органамі, праз спэцыяльных інструктароў-мэліяратараў. Толькі ў гэтым выпадку можна будзе атрымаць ад мэліярацыйнай каапэрацыі вялікія дасягненьні ў справе палепшаньня балотных плошчаў на калектыўных пачатках.

Мэліяратар ЗАЙДМАН.

Максімум і мінімум.

(Зноў аб Полацкіх лясных шкодніках).

«Максімум галаваціцтва—мінімум гаспадарчасьці»,—такі заварлівы дэвіз Полацкага ляснога аддзелу, з якім чытач «Савецкай Беларусі» знаём па фэльетонах «Сосны шумяць» і «Душа на распашку». У гэтых фэльетонах мы называлі працаўнікоў Полацкага ляснога аддзелу бюракратамі, безгаспадарнікамі, галаваціцамі.

Матэрʼял, які знаходзіцца зараз у нашым распараджэньні, дае права кваліфікаваць справу, як сьвядомае шкодніцкую сваёй безадказнасьцю і безгаспадарчасьцю. Зараз даём тэкст адной карэспандэнцыі. Слухайце і зьдзіўляйцеся! Зьдзіўляйцеся і патрабуйце...

„Полацкі «Лесзаг» яшчэ з 1 кастрычніка 1928 году пачаў працу па лесанарыхтоўках; затрачваюцца вялікія грашовыя сродкі, але... ён у сваёй працы мае «маленькі» недахоп, ён да гэтага часу не мае выдатковага каштарысу“.

Гаспадарчая арганізацыя акруговага маштабу і... без каштарысу... У час, калі ў нас маюцца сельсаветы з мясцовым каштарысам, дзе кожная капейка мае выдатковы дакумант, акруговая арганізацыя з сотнямі тысяч зваротаў працуе ў сьляпую, у пацёмках, ня ведаючы як скарыстоўваецца іх уласны капітал.

«Адсутнасьць каштарысу скарыстоўваецца лясьнічымі на мясцох па рознаму: адна частка лясьнічых траціць грошы і там, дзе гэтага не патрабуюць умовы працы—калі няма каштарысу, то я сам сабе гаспадар, а другая частка робіць якраз наадварот—ня траціць грошы і там, дзе гэтага патрабуюць умовы працы і дзе ад эканоміі аднаго рубля дзяржава мае тысячныя страты».

Ці трэба яшчэ што небудзь дадаваць? Ці трэба дадаваць яшчэ «солі»?

Мы яшчэ можам дадаць для яскравасьці ўсяго становішча, што некалькі дзён таму назад прыехалі з Менску тры начальнікі—загадчык «Лесзага», інспэктар і інструктар-бухгальтар, якія цэлы тыдзень аглядалі прыгожасьці гарыстага Полацку, хадзілі ў мясцовы тэатр і кіно, мякка віталіся з працаўнікамі інспэктарыяту лясоў і з вясёлымі ўхмылкамі, ксоўнымі ветласьці і цёплай таварыскасьці паехалі назад.

Яны ня бачылі, яны не хацелі бачыць, што „Лесзаг“ працуе ў пацёмках, што на некаторых лясьніцтвах пагражае зрыў работы на лесанарыхтоўках, што шмат дарэмна гіне лесу, што самыя лепшыя спэцыялістыя, бачачы поўную безгаспадарчасьць і адсутнічаньне разумнага кіраўніцтва з боку інспэктарыяту лясоў, пакідаюць працу і выяджаюць у другія акругі.

... Максімум і мінімум, два супроцьлеглых канцавосьсі губляць, нішчаць тысячы рублёў народных грошай.

Цім. Зарэчны.

Колькі каштуюць бурачкі.

(*М. Шацк, Менскай акругі.*)

Што розныя працоўныя арцелі—добрая рэч, аб гэтым ужо ня толькі спрачаюцца, а, нават, і гаварыць не прыходзіцца: выгада працы ў арцелях ужо даказана ня толькі тэарэтычна, але яна апраўдала сябе і практычна. Вось, напрыклад, у мястэчку Шацку на Меншчыне, пакуль ня было шавецкай арцелі, колькі клопатаў меў чалавек, пакуль набыў сабе боты, ці чаравікі. Арганізавалася арцель—пайшло зусім інакш: заходзіш сабе ў каапэратыў і выбіраеш абутку, што трэба.

Бачу ў сына чаравікі з ног лезуць. А тут мароз, хоць з хаты ня лезь. Заходжу ў шацкі каапэратыў і пытаюся: «Колькі каштуюць гэтыя бурачкі? Шэсьць руб. 54 кап. Заплаціў і ўзяў. Сын аж заскакаў ад радасьці і жонка адразу супакоілася, бо баялася, што дзіця ад холаду занядужае.

І што-ж вы думаеце? Ледзь-ледзь з вялікімі патугамі і намаганьнямі пратрымаліся гэтыя бурачкі роўна два тыдні, як адзін дзень. Сеў я тады і падлічыў, што калі купляць абутак у шацкім каапэратыве, куды дастаўляе яго шацкая шавецкая арцель, дык толькі аднаму 7-мігадоваму сыну трэба будзе асыгнаваць на 1929 г. 170 руб. 4 кап. А калі купляць абутак той-жа арцелі для ўсёй маей сямʼі ў 5 душ, дык на 1929 год будзе 850 р. 20 кап.

Мой заработак у год 600 руб. Паўстае пытаньне да шацкае шавецкае арцелі, дзе мне ўзяць 250 руб. 20 к. што ня хопяць на абутак на 1929 г. Апроч таго я думаю, што шацкай шавецкай арцелі не сакрэт, што чалавек жыве не адным абуткам.

Трэба, каб належныя ўстановы зьвярнулі ўвагу на шацкую шавецкую арцель.

Настаўнік.

Ачысьцім ад гнілі нашы навучальныя ўстановы.

У апошнія часы студэнцкія арганізацыі выявілі ў нашых навучальных установах значны лік дзяцей «былых людзей»:—жандараў, кулакоў, гандляроў і асабліва шмат папоўскіх дзяцей. Усе яны ў большасьці паступілі ў ВНУ і тэхнікумы па фальшывых дакумантах, захаваўшы сваё сацыяльнае паходжаньне. Напрыклад, у адным толькі Барысаўскім Белпэдтэхнікуме з 200 студэнтаў ёсьць 28 асоб, бацькі якіх пазбаўлены грамадзкіх праў.

Вось галярэя гэтых будучых „чырвоных“ настаўнікаў. Восіпавы Марыля і Ўсевалад—бацька іх поп, паступілі ў тэхнікум па падробленых дакумантах. Костачкі Н. і Н.—сёстры, дочкі ўрадніка паступілі на падробленых дакумантах. Тышкевіч Я.—сын папа. Сёстры Парашчонак В. і А.—дочкі папа. Лепшым паказчыкам таго, як адносяцца сялянe да іх вучобы ў тэхнікуме, сьведчыць такі факт: калі яны зьявіліся на перавыбарчы сход, дык бедната патрабавала, каб яны пакінулі сход. Дунаева А.—дачка папа, у часе вакацый праводзіла „актыўную грамадзкую працу“ ў царкве. Горын—кулак, паступіў у тэхнікум па дакумантах, купленых у аднафамільца бедняка. Сальмановіч Я.—дачка дамаўласьніка, маючага 7 дамоў, жыве на непрацоўны прыбытак і плоціць вялікі падатак.

Асабліва трэба застанавіцца на Віцебскім Бэлпэдтэхнікуме, дзе пралетарскае студэнцтва было загнана амаль што ў падполье. У гэтым тэхнікуме мы налічваем 30 студэнтаў з ліку былых паліцэйскіх і жандараў і 10 выкладчыкаў з папоўскага роду. Ладас—выкладчык літаратуры, таўстовец, капітан царскае арміі, ад службы ў Чырвонай арміі вызвален па рэлігійнасьці. [illegible]

[illegible] Засоран і сацыяльны склад студэнцтва гэтага тэхнікуму. [illegible]

што паступіў ён у тэхнікум па аксеце, засьведчанай начальнікам сяраўдому.

Гутароў—сын б. паліцэйскага, пралез у ЛКСМ, атрымлівае стыпэндыю. Папала—сын сасланага ў Салаўкі. Асавецкі—сын двараніна, пры паступленьні захаваў сваё сацыяльнае паходжаньне. Сікірава, Асташонак—дзеці б. ураднікаў. Кашчук—дачка б. працаўніка тайнай паліцыі, гэтак званага «шпіка».

Няма магчымасьці ўсіх іх пералічыць па-асобку. Твар усіх іх адзін—твар клясавага ворага, а кожны мае толькі сваё спэцыфічнае ў паходжаньні, у маскіроўцы і паводзінах.

Кіраваў Віцебскім Белпэдтэхнікумам дырэктар Аўхімень. Партыйныя арганізацыі і студэнцкая грамадзкасьць узьнялі пытаньне аб тым, каб зьнялі яго з працы дырэктара за скрыўленьне клясавай лініі, няправільнае размеркаваньне стыпэндый і недапусьцімыя грубыя адносіны да студэнцтва. Сапраўды, хто атрымлівае стыпэндыю ў тэхнікуме? Цэханская—дачка б. афіцэра, Кісялёва—дачка дзяка, Пятроўская—таксама, Сельмановіч—сын ураднiка, Рыжык—сын гандляра, Лаская—дачка папа. А ў апошні час сёлета 9 рабочых і 7 сялян, не атрымаўшы стыпэндыю, павінны былі пакінуць тэхнікум. Зараз ужо Аўхімень зьняты з пасады дырэктара. Яго вызвалілі па „асабоваму“ жаданьню і пастанавілі падшукаць яму іншую працу. І падшукалі: зараз ён ужо інспэктар НК Асьветы.

Варожы элемэнт, пралезшы ў тэхнікум, заваёўвае там сабе месца і ў кіруючых студэнцкіх арганізацыях, якія праводзяць культурна і грамадзка-выхаваўчую працу. Напрыклад, кулак Барысаў цэлы год быў старшынёй прафкому, сябрам Віцебскага акрупрафбюро. [illegible]

прафкому не вядзе ніякай выхаваўчай працы, у прафсаюз прымаюць студэнтаў не па сацыяльнаму паходжаньню і актыўнасьці на грамадзкай працы, а па акадэмічнай пасьпяховасьці.

ЦБ Пралетстуду Беларусі пастанавіла распусьціць Прафком Віцебскага Пэдтэхнікуму, правесьці датэрміновыя выбары; прыняты крокі да аздараўленьня арганізацый тэхнікуму, каб згуртаваць пралетарскую частку студэнцтва і даць рашучы адпор варожым элемэнтам, якія да гэтага часу стаялі на чале тэхнікуму.

Трэба жалезнай мятлой вымесьці ўсю гніль з Віцебскага тэхнікуму, патрэбны рашучыя крокі да аздараўленьня тэхнікуму. Мы патрабуем зьняцьця з працы клясавых ворагаў, а таксама выключэньня з тэхнікуму ўсіх «былых» людзей.

У студзені м-цы Інспэктар НКАсьветы рабіў агляд гэтага тэхнікуму, але канкрэтных вынікаў ня відаць, апрача павышэньня дырэктара Аўхіменя.

І ў іншых навучальных установах магчыма знайсьці шмат «былых». Напрыклад, у Варонецкім с.-г. тэхнікуме вучацца: Мінкевіч—сын папа, паступіў у тэхнікум пад відам «рабочага», Ліванаў—сын дзяка, адрэкамендаваў сябе селянам-беднякам, пралез у ЛКСМБ, адкуль зараз выключан, Бірукевіч—сын папа, у часе зімовых вакацый арганізаваў вясковую моладзь у хор для царквы.

Цэлую плеяду варожых элемэнтаў мы знаходзім і ў мурох Магілёўскага Мэдфармтэхнікуму.

Часта варожае нам студэнцтва выяўляе сваю актыўнасьць у навучальнай установе. Сын жандара—Рулько—быў сябрам прафкому Пэдфаку БДУ, дзе кіраваў культасьветнай працай. [illegible]

В. Уладзіміраў. Т. Львовіч.

Хто вінават у іх сьмерці?

[illegible]

Сьцірна.

Бюракратычныя адносіны да наведвальнікаў.

(Гомельскага акругі).

[illegible]

боку начальства грубыя. Член праўленьня па камэрцыйных справах Мот на пытаньне рабочага—у якім пакоі знаходзіцца будаўніча-тэхнічны аддзел,—прапанаваў яму выйсьці з пакою. Ня лепшым было і іншае начальства.

У адмаддзеле асобныя супрацоўнікі прымушаюць наведвальнікаў хадзіць па пакоях. Супрацоўнік Бакараў, ня гледзячы на тое, што паспартны стол [illegible]

Ня ўсё добра і з прыёмам наведвальнікаў у школах, больніцах, у судовых установах.

Гэтыя агіднасьці адбываюцца тады, як Савецкі Саюз аддае ўсе сілы на тое, каб апарат быў для мас, а ня масы для апарату.

Гэтая праверка павінна служыць матэрʼялам для надыходзячай чысткі апарату.

Былы поп і „сучасны селькор“—гаспадары вёскі.

(Вёска Міотча, Барысаўскага раёну, Меншчына).

Селькор і настаўнік Мачульскі адчуваюць сабе поўнымі гаспадарамі вёскі Міотча, Барысаўскага раёну. Селькор Касьцюкевіч [illegible]

[illegible]

вось заўтра зьявіцца ў газэце заметка і яна будзе зьнята з працы. Замест таго, каб выяўляць усе хібы і недахопы ў працы сельсавету і іншых арганізацый, гэта яго зусім недатычылася. Усе зьмешчаныя заметкі былі пусты гук, бо яны былі хлусьлівыя. Выступаю- [illegible]

Загатоўка пушніны і шчаціны ў руках прыватніка.

(Ліст з Рагачова).

[illegible]

—гаворыць купец Хайкін,—для мяне НК Гандлю не гаспадар, начхаць... Я магу плаціць колькі хачу, у мяне хопіць яшчэ грошай,—так размаўляе з сялянамі Міхаль Хайкін і купляе шчаціну ў Рагачоўскім раёне.

І аднойчы, калі злавілі яго з вялікай партыяй тавару і міліцыя спрабавала затрымаць тавар, ён спакойна вымае патэнт і гаворыць:

[illegible] хаць Хайкін, маючы патэнт у руках, [illegible] біць куды...

— У яго патэнт ёсьць, няхай напрацуе, вось як разважае рагачоўская міліцыя...

Добра законы ведае міліцыя і акргандаль, і РВК, якія не маглі да гэтае пары паставіць на месца прыватніка-спэкулянта...

А. Манін.

З пажарнай аховай дрэнна.

Гомель, 11-3. На шматлікіх прадпрыёмствах акругі пажарная ахова кульгае. Пажары, якія адбыліся на швэйнай фабрыцы, заводзе «Двигатель Революции» і на іншых, падцьвердзілі што становішча пажарнай аховы пастаўлена нездавальняюча. Галоўная прычына—нядбайныя адносіны некаторых кіраўнікоў прадпрыёмстваў да справы пажарнай аховы. На заводах «Пралетары», «Двигатель Революции» і на інш. двары завалены рознымі таварамі, адсутнічаюць асобныя супроцьпажарныя мерапрыёмствы. На скураным заводзе адміністрацыя слаба выконвае прадпісаньні пажарнай інспэкцыі. Асабліва кепска з пажарнай аховай на сьпіртаводачным заводзе. У часе правядзімай на заводзе трывогі было выяўлена шмат недахопаў. Пажарнікі зусім ня ведалі, што ў часе пажару трэба рабіць. Непадрыхтаванасьць каманд выяўляецца на большасьці прадпрыёмстваў акругі. Гэта тлумачыцца тым, што пажарныя «главковерхи» рэдкія госьці на прадпрыемствах. Начальнік пажарнай аховы гораду наведвае прадпрыёмствы дзяржаўнага значэньня толькі два разы ў год.

Кепска з пажарнай аховай на прадпрыёмствах мясцовай прамысловасьці, у клюбах, кіно-тэатрах, больніцах, каапэратыўных магазынах і складах.

На прадпрыёмствах у раёнах таксама ня ўсё здавальняюча.

Трэба ўдарыць па такому кіраўніцтву пажарнай аховай. Трэба прыцягнуць увагу працоўных да большай дбайнасьці. Трэба сачыць за тым, каб супроцьпажарныя мерапрыёмствы выконваліся і стварыць на прадпрыёмствах баявыя пажарныя дружыны. Для гэтага ў першую чаргу трэба перагледзець склад кіруючага ядра як у акрузе, так і на прадпрыёмствах.

В.

МАРЫЛІНЫ УНІВЭРСЫТЭТЫ.

(*Малюнак з натуры*).

— Як будзем сьвяткаваць?

— Чым адзначым наш дзень?

— Трэба прыдумаць нешта новае.

Так гаварылі жанчыны—сябры калгасу імя Калініна. Іх непакоіла думка пра сваё жаночае сьвята. Сьвята новае, дзіўнае, зусім не падобнае да тых, пра якія яны ведалі калісьці. Гэтае «калісьці» адышло ў мінулае—засталіся толькі адны «помнікі». Адным з «помнікаў»—розныя «сьвятыя».

— Ня будзем з «сьвятымі» вазіцца.

— Ды на кожнага «сьвятога» і не нахрысьцішся—азвуляе жывая, вясёлая кабетка, якая стаяла ля печы.

—Ды ня лепшыя і гэтыя новыя. Як пачнуць, адно за другім, часу не набярэшся.

—А табе ўжо і часу няма?

—Хоць-бы што цікавае, а то сход ды сход, даклад ды зноў даклад. Ажно абрыдла. Ды ўсё тое самае. З году ў год адно кажам—несупакойвалася жанчына.

Рыхтавалася ёй супярэчыць дзяўчына, відаць, камсамолка, але ў спрэчкі ўмяшаўся жаночы арганізатар.

— Мае рацыю Марыля, але што-ж мы прыдумаем новае. Давайце абмяркуем, а то і сапраўды ўжо пашлі ў нас адны і тыя-ж мэтады.

— Ну і парай нам. Ты-ж арганізатар.

— Я параіць многа не магу, вам відней, самі і дадумайцеся. Патрэбна самадзейнасьць.

Зноў непакоіліся жанчыны, зноў прыдумвалі розныя навіны, але ўсё не падыходзіла—ня прыдумалі нічога выдатнага.

— Дык што-ж рабіць?

— Як-жа будзем?

— Хіба зноў па-старому?

Так на гэтыя пытаньні ніхто і не адказваў. У пакоі, дзе адбываўся жаночы сход, зрабілася ціха.

За вакном зімовы вецер жартаваў. Кідаў вецер сярдзіта ў вокны жменямі сьнег, рваў страху, прыгінаў платы і вароты. На дварэ, у полі каля лесу, як паэты кажуць, была завяруха. У хаце было ціха.

Нарэшце цішыню парушыла Марыля.

— Кабеткі, вы яшчэ не надумаліся? Ну, дык у нядзелю пойдзем да мяне на хрэсьбіны; дачушка, ведаеце, у мяне яшчэ няхрышчоная.

Дзіўнымі, незразумелымі паказаліся словы Марылі, ня ў такт папала яна. З дакорам зглядзеліся на яе жанчыны, але гаварыць не сьпяшаліся.

— Нашлася, прыдумала, каб табе ні стаць, ні сесьці!—ня вытрывала, нарэшце, адна з прысутных.

— Бач ты яе! Дзякуем, дапамагла нам!

— А вы думаеце не? Канешне, яна дапамагла. Вось я і прыдумала. Я вам параю—ад радасьці ледзь не сказала Домна.

—Слухайце-ж. Я прапаную, пра-навую зрабіць акцябрыны, во...

— Мм-г-у...

— Акцябрыны ты кажаш?

— Ага.

Усе зірнулі на Марылю. Апошняя цяпер зразумела, у чым справа. Занепакоілася, занэрвавалася, пачала раздумваць. Усе глядзелі на Марылю, як на збаўцу: цяпер усё ад яе залежыць.

— Марыля, ну як ты? А?

— Сястрычкі, не магу, не, аж тут вось (паказваючы на сэрца) пахаладала. Мабыць ня прылзецца. Боязна вельмі. У хаце зрабілася шумна: галасна гутарылі, спрачаліся.

—Супакойцеся, сядзьце!—прасіла арганізатарша.

— Ідзі сюды, Марыля, давай пагутарым!

Марыля не супярэчыла. Селі каля вакна. У хаце патроху рабілася ціха, гутарылі між сабой і агледаліся на Марылю. Нібы вачмі прасілі, угаварвалі.

А за вакном ня супакойваўся вецер. Жорсткі сівер разам з лютаўскім марозам і прадвясеньнім сьнегам гулялі ўвыперадкі. Бяз лісьцяў, не пакрытыя нават сьнегам, дрэвы стагналі ад балючага, халоднага ветру і марозу.

Седзячы цяпер у чыстай, цёплай хаце калектыву, Марыля ўспомніла мінулае. На краю вёскі старэнькая хатка, засыпаная снегам, з павыбіванымі шыбамі. Дзіркі заткнуты дзяругамі. Печ напалову разваленая, некалькі дзён не тапілася. У хаце холадна, вада замярзае. Рукі ня могуць трымаць кудзелі.

А вецер завываў у полі, набягаў на стрэхі, дрэвы і раптам стукаўся ў вокны, нібы прасіў, каб пусьцілі ў хату, бо і яму аднаму ў полі жудасна.

Марыля ўздрыганула рамёнамі, ускінула галаву, быццам хацела разагнаць рой шэрых цяжкіх думак. А думкі дакучліва лезьлі, віліся, спляталіся ў клубок; але паглядзела Марыля на таварышак—весялей стала. Разьвеяліся думкі пра бядняцкую хату, пра жабрацкае жыцьцё, пра панскія зьдзекі; новы сьветлы рой закруціўся ў галаве. Калектыў, агульная праца, школа... Дзіўна неяк стала ёй. Баялася яна ўсяго гэтага спачатку, ажно выйшла добра. Мінула даўно ўжо нуда і голад.

Паціху, па-сяброўску, пачала з ёю гутарыць арганізатарша.

—Марыля, а Марыля! Што галаву павесіла? Кінь, сястрычка! Спачатку, ведаю, ты і калектыву баялася. Перамагалася, перамалолася...Так і тут будзе. Кінь журыцца! Падумай лепш, мы табе дабра жадаем.

— Праўду ты, Зося, кажаш, што перамалолася, але тут пайсьці адразу па новаму вельмі баюся. Падумаю сабе—трое ўжо іх у мяне. Двое хрышчоных, а гэта—як-жа? Ці-ж яно вырадак які?

— Ці ты яшчэ ў бога верыш, да папа пойдзеш?

—Чорт-бы да яго пашоў, але неяк ня ёмка, нядобра; як успомню, так вось і халодае на сэрцы.

—Ну, чаго-ж ты ў калектыў пашла, у школе ліквідавала сваю няпісьменнасьць? Ужо, мабыць, даведалася ўсю праўду пра бога, пра ўсю гэтую папоўскую хлусьню.

—Ды я не пра тое. А што людзі скажуць. Зацкуюць, прайсьці не дадуць. А таксама і мой што скажа?

—Кінь ты, Марыля, гэта. Вось бачыш, як усе нашы кабеты хочуць, каб ты акцябрыны наладзіла, а ў іх будуць дзеці—таксама наладзім па-новаму, як і ты. А твайго мы ўгаворым: ён раней і сам калісьці пра акцябрыны гаварыў.

Марыля пачала гаварыць сьмялей, больш выразна, ясна. Галава яе ўвесь час узьнімалася ўверх. Сьпіна выпрасталася.

— Я ведаю, што гэта добра, даўно ўжо ведаю, што за старое чапляцца няма чаго, але ўсё неяк боязна. Ці ўсе яны (паказваючы на жанчын) згодны, каб я ня хрысьціла дзіцяці?

— А мы можам зараз даведацца.

Падняласе Марыля, запыталася.

— Хто за тое, каб я ў папа ня хрысьціла дзіця?

Зьдзіўленьню і радасьці, поўнай радасьці ня было канца.

Зморана за дзень рукі падымаліся лёгка, упэўнена, сьмела.

— Прыдзе час—і я так зраблю,—падумала не адна з прысутных.

— Дык, значыць, усе?—перапытала зноў Марыля.

— Усе. Усе да адной.

— Ну, і добра,—згаджалася Марыля.—Цяжка было мне спачатку, але я і раней аб гэтым крыху думала, толькі баялася, адвагі не набралася. А цяпер разам—калектывам—і выйшла добра. Больш бадзёра сябе адчуваю і свайму скажу, што сход пастанавіў.

Марыля непрыкметна для яе і для ўсіх прысутных зрабілася цэнтрам агульнае ўвагі. Падыходзілі, віншавалі. Марылю хвалілі, ля яе завіхаліся, а ўрэшце, у канцы толькі ўспомнілі, што гэтую справу трэба паставіць на практычныя рэйкі.

— Ну, вось і добра, у нядзелю будуць акцябрыны.

— А якое-ж імя даць?

Марыля гэтую ролю ўзяла на сябе.

—Гэта-ж мы сьвяткуем 8-е сакавіка (марта). Так і зробім, каб адзначыць гэты дзень, каб я памятала, як я вытрымала экзамен у новы універсытэт. Дамо ў адзнаку нашага сьвята імя Марта.

Спрэчак па гэтаму пытаньню ня было. Пагаварыўшы яшчэ троху аб розных дробязях, калгасьніцы пачалі разыходзіцца па кватэрах.

Вецер, нібы змарыўшыся, пачаў сьціхаць. Лёгкія пушынкі яшчэ кружыліся, зрываліся і пералятaлі з аднаго месца на другое. Марыля дарогаю думала:

— Дзіўна неяк, і сама ня ведаю, як цячэ жыцьцё. Вось і тады перамалалася, і школу прашла, і на новы шлях вышла. Цяжкія былі мае унівэрсытэты.

Марылю дагнала Зося-арганізатарша.

— Ну як, добра вышла?

— Канешне, добра. Вось іду і думаю. Цяжкія былі мае унівэрсытэты. Голад, беднасьць, батрацтва, ног, рук ня чула. Пачала пасьля таго, як прагналі палякаў, трохі лепш жыць; унутраная барацьба пачалася. Вось упартая барацьба тады з нядоляй цяпер з сабою—і былі мае унівэрсытэты.

— Так, так,—згаджалася Зося.—Вытрымала ты і сёньня экзамен. Ну, і ў дарогу, цяпер ты на новых шляхох!

А сьняжынкі, узьняўшы ранейшай завірухай, зьніжаліся паціху.

Я. Паўлоўскі.

Калінкавічы, Мазырскай акругі.

ЗАКОНЫ І ЗАГАДЫ УРАДУ БССР.

ПАСТАНОВА

Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту і Савету Народных Камісараў БССР

ПРА АДЗІНЫ СЕЛЬСКА-ГАСПАДАРЧЫ ПАДАТАК.

На падставе „Палажэньня пра адзіны сельска-гаспадарчы падатак“, зацьверджанага Цэнтральным Выканаўчым Камітэтам і Саветам Народных Камісараў Саюзу ССР 20-га лютага гэтага году (Известия ЦИК СССР за 1929 г., № 43), Цэнтральны Выканаўчы Камітэт і Савет Народных Камісараў Беларускае ССР пастанаўляюць:

1. Устанавіць для акруг наступныя сярэднія нормы даходу, абкладаемага сельска-гаспадарчым падаткам:

АКРУГІ	НОРМЫ АБКЛАДАЕМАГА ДАХОДУ Ў РУБЛЯХ: НА ДЗЕСЯЦІНУ					НА ГАЛАВУ					На 1 вул.	
	Пахаці	Пасеву	Лугу	Саду	Гароду	Бякі і нецелі ст. 3 г. і каровы	Коняй ст. 4-х год	Валоў ст. 4-х год	Сьвіней ст. 6 месяцаў	Перазімаваўш. авечак і коз	Рамачны	Калодны
Аршанская	33	49	16	175	180	17,5	22	13	7	1,2	5	2
Бабруйская	35	49	19	190	170	18,5	23	13	7	1,2	5	2
Віцебская	32	47	16	180	190	19,5	24	13	8	1,2	5	2
Гомельская	34,5	51	21	150	160	18,5	22	13	7	1,2	5	2
Магілёўская	33	49	19	190	180	17,5	22	13	7	1,2	5	2
Мазырская	27	41	19	125	130	14,5	20	13	6	1,2	5	2
Менская	35	49	18	175	185	19,5	22	13	8	1,2	5	2
Полацкая	29	42	15	135	180	16,5	21	13	6	1,2	5	2

2. Абкладаемы даход ад буйнае рагатае жывёлы тых гаспадарак, якія аб'яднаны ў малочныя арцелі і саюзы, налічваецца з палавіннай скідкай з норм даходнасьці, устаноўленых акруговым выканаўчым камітэтам у 1928-29 годзе. Гэтая льгота даецца на працягу 1929-30, 1930-31 і 1931-32 год усім гаспадаркам, аб'яднаным у малочныя арцелі і саюзы, якія зацьверджаны адпаведнымі ўстановамі да 1 мая акладнога году.

3. Па ўсіх акругах абкладаемы даход ад плошчаў, занятых пасевамі лёну налічваецца з палавіннай скідкай, з норм даходнасьці, устаноўленых для палявых зямель.

4. Абкладаемы даход ад садоў і гародаў, плошчы якіх не перавышаюць 1/4 дзесяціны ў сельскіх мясцовасьцях і 1/8 дзесяціны ў гарадох, павінен па ўсіх акругах налічацца па нормах даходнасьці палявых зямель.

5. З падлічаных сум саматужных, рамесных і іншых працоўных неземляробчых заработкаў, паказаных у літ. «г», арт. 26 „Палажэньня пра с.-г. падатак“, па ўсіх акругах павінны ўключацца ў абкладаемы даход наступныя часткі:

калі ў даным промыслу не ўжываецца нанятая праца—35 працантаў; калі ў даным промыслу ўжываецца нанятая праца—50 працантаў.

6. Прадугледжаныя арт. 27 «Палажэньня пра с.-г. падатак» працантовыя набаўкі да даходу, вылічанага па нормах даходнасьці устанаўляюцца ў наступным разьмеры:

для гаспадарак з даходам:
звыш 500 р. да 600 р.—5 % ад сумы земляробч. дах.
звыш 600 р. да 700 р.—6 « «
звыш 700 р. да 800 р.—7 « «
звыш 800 р. да 900 р.—8 « «
звыш 900 р. да 1000 р.—9 « «
звыш 1000 р. . . . 10 « «

7. Лік гаспадарак, даход якіх, паводле арт. 28 «Палажэньня пра с.-г. падатак» вызначаецца індывідуальна, не павінен перавышаць 3 проц. агульнага ліку сялянскіх гаспадарак БССР.

8. Па ўсіх акругах аклады с.-г. падатку для сялянскіх гаспадарак (апроч сельска-гаспадарчых камун і арцеляй) павінны вылічацца па стаўках падатку, паказаных у арт. 36 „Палажэньня пра с.-г. падатак“, гэта значыць, па даходу на гаспадарку за вылікам па 20 р. на едака.

9. Ад с.-г. падатку цалкам вызваляецца наступны працант агульнага ліку гаспадарак па кожнай акрузе.

Па Аршанскай акрузе 35 проц.
» Бабруйскай » 33 »
» Віцебскай » 35 »
» Гомельскай » 35 »
» Магілёўскай » 35 »
» Мазырскай » 38 »
» Менскай » 33 »
» Полацкай » 40 »

Пры гэтым абавязкова вызваляюцца ад с.-г. падатку: усе сельска-гаспадарчыя камуны і арцелі, абкладаемы даход якіх не перавышае 30 р. на едака: іншыя сялянскія гаспадаркі, абкладаемы даход якіх не перавышае: пры 1 і 2-х едакох—130 р. на гаспадарку; пры 3 і 4-х едакох—150 р.; пры 5 і больш едакох—175 р.

10. Для аплаты с.-г. падатку 1929-30 г. ўстанаўляюцца для ўсіх акруг наступныя тэрміны:

Да 1-га кастрычніка 1929 году 25 проц. акладу.

Да 15-га лістапада 1929 году яшчэ 50 проц. акладу.

Да 1-га студзеня 1930 году астатнія 25 проц. акладу.

Акруговыя выканаўчыя камітэты могуць скарачаць гэтыя тэрміны для паасобных сельскіх саветаў і пасёлішчаў ня больш як на 20 дзён.

Гаспадаркі, абкладаемы даход якіх, паводле арт. 27 і 28 «Палажэньня пра с.-г. падатак», вызначаецца з процантовымі набаўкамі або індывідуальна, павінны плаціць падатак па кожнаму тэрміну на 20 дзён раней іншых гаспадарак свайго пасёлішча. Адпаведныя тэрміны паказваюцца ў іх акладных лістох.

11. Льготы, устаноўленыя ў арт. арт. «а» і «б» арт. 44 «Палажэньня пра с.-г. падатак», не даюцца гаспадаркам, якія абкладаюцца індывідуальна.

12. Падлік аб'ектаў с.-г. падатку па ўсіх сельскіх саветах павінны праводзіць сельскія падлічальныя камісіі ў наступным складзе: старшыня сельскага савету, старшыня сельскага камітэту сялянскага таварыства ўзаемадапамогі і прадстаўнік ад сялян таго пасёлішча, па якім праводзіцца падлік.

13. Раённым выканаўчым камітэтам даецца права, са згоды акруговага выканаўчага камітэту, даручаць паасобным сельскім падлічальным камісіям разгляд і вырашэньне скарг і хадайніцтв платнікаў с.-г. падатку. Пастановы камісіі набываюць сілу пасьля зацьверджаньня іх раённым выканаўчым камітэтам.

14. Пры акруговых і раённых выканаўчых камітэтах арганізуюцца камісіі па с.-г. падатку ў наступным складзе: І. акруговая камісія—старшыня, назначаны акруговым выканаўчым камітэтам, і па аднаму прадстаўніку: ад акруговых фінансавага і зямельнага аддзелаў, ад акруговага статыстычнага бюро, ад акруговага савету прафэсыянальных саюзаў, ад акруговага камітэту сялянскіх таварыстваў узаемадапамогі; ІІ—раённая камісія—старшыня, назначаны раённым выканаўчым камітэтам, члены раённага выканаўчага камітэту, якія кіруюць фінансава-падатковай і зямельнай справамі, і па аднаму прадстаўніку: ад раённага бюро прафэсыянальных саюзаў і ад раённага камітэту сялянскіх таварыстваў узаемадапамогі.

15. На раённыя камісіі па с.-г. падатку ўскладаюцца абавязкі паказаныя ў арт. арт. 10, 26, 31, 41, увазе да арт. 42 і ў арт. арт. 62 і 71 «Палажэньня пра с.-г. падатак»; на акруговыя камісіі па с.-г. падатку ўскладаецца разгляд і вырашэньне скарг на пастановы раённых камісій.

16. Па ўсіх акругах платнікі с.-г. падатку павінны атрымаць акладныя лісты не пазьней 10-га жніўня.

17. Народнаму Камісарыяту Фінансаў даручаецца выдаць інструкцыю пра парадак ажыцьцяўленьня гэтае пастановы.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР А. Чарвякоў.

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР М. Галадзед.

За Сакратара Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР У. Ігнатоўскі.

9 сакавіка 1929 г., г. Менск.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

Центрального Исполнительного Комитета и Совета Народных Комиссаров БССР

О ЕДИНОМ СЕЛЬСКО-ХОЗЯЙСТВЕННОМ НАЛОГЕ.

На основании «Положения о едином сельско-хозяйственном налоге», утвержденного Центральным Исполнительным Комитетом и Советом Народных Комиссаров Союза ССР 20-го февраля т. г. (Известия ЦИК СССР за 1929 г № 43), Центральный Исполнительный Комитет и Совет Народных Комиссаров Белорусской ССР постановляют:

1. Установить для округов следующие средние нормы дохода, облагаемого сельско-хозяйственным налогом:

ОКРУГА:	НОРМЫ ОБЛАГАЕМОГО ДОХОДА В РУБЛЯХ: НА ДЕСЯТИНУ:					НА ГОЛОВУ:					НА 1 УЛ.	
	Пашни.	Посева.	Сенокоса	Сада.	Огорода.	Быков и нетелей ст. 3 лет и коров.	Лошадей ст. 4-х лет.	Волов ст. 4-х лет.	Свиней ст. 6 месяцев.	Перезимовавших овец и коз.	Рамочный.	Колодный.
Оршанский	33	49	16	175	180	17,5	22	13	7	1,2	5	2
Бобруйский	35	49	19	190	170	18,5	23	13	7	1,2	5	2
Витебский	32	47	16	180	190	19,5	24	13	8	1,2	5	2
Гомельский	34,5	51	21	150	160	18,5	22	13	7	1,2	5	2
Могилевский	33	49	19	190	180	17,5	22	13	7	1,2	5	2
Мозырский	27	41	19	125	130	14,5	20	13	6	1,2	5	2
Минский	35	49	18	175	135	19,5	22	13	8	1,2	5	2
Полоцкий	29	42	15	135	180	16,5	21	13	6	1,2	5	2

2. Облагаемый доход от крупного рогатого скота тех хозяйств, которые об'единены в молочные артели и союзы, начисляется с половинной скидкой с норм доходности, установленных окружным исполнительным комитетом в 1928-29 году. Эта льгота предоставляется в течении 1929-30, 1930-31 и 1931-32 г. г. всем хозяйствам, об'единенным в молочные артели и союзы, утвержденные соответствующими учреждениями да 1 мая окладного года.

3. Во всех округах облагаемый доход от площадей, занятых посевами льна, исчисляется с половинной скидкой с норм доходности, установленных для полевых земель.

4. Облагаемый доход от садов и огородов, площади которых не превышают 1/4 десятины в сельских местностях и 1/8 десятины в городах должен во всех округах исчисляться по нормам доходности полевых земель.

5. Из учтенных сумм кустарных, ремесленных и прочих трудовых неземледельческих заработков, указанных в пункте «г» ст. 26 «Положения о с-х. налоге», во всех округах должны включаться в облагаемый доход следующие части:

если в данном промысле не применяется наемный труд—35 проц;

если в данном промысле применяется наемный труд—50 процентов;

6. Предусмотренные ст. 27 «Положения о с-х. налоге» процентные надбавки к доходу, исчисленному по нормам доходности, устанавливаются в следующем размере:

Для хозяйств с доходом:
свыше 500 р. до 600 р.—5 % к сумме земледельческого дохода
« 600 р. до 700 р.—6 « «
« 700 р. до 800 р.—7 « «
« 800 р. до 900 р.—8 « «
« 900 р. до1000 р.—9 « «
« 1000 р.—10 « «

7. Число хозяйств, доход которых согласно ст. 28 «Положения о с-х. налоге» определяется индивидуально, не должно превышать 3 процентов общего числа крестьянских хозяйств БССР.

8. Во всех округах оклады с-х. налога для крестьянских хозяйств, кроме сельско-хозяйственных коммун и артелей, должны исчисляться по ставкам налога, указанным в ст. 36 «Положения о с-х. налоге», т. е. по доходу на хозяйство за вычетом по 20 руб. на едока.

9. От сельхозналога полностью освобождаются следующие проценты общего числа хозяйств в каждом округе:

По Оршанскому округу—35 проц.
По Бобруйскому « —33 «
По Витебскому « —35 «
По Гомельскому « —35 «
По Могилевскому « —35 «
По Мозырскому « —38 «
По Минскому « —33 «
По Полоцкому « —40 «

При этом обязательно освобождаются от с-х. налога все сельско-хозяйственные коммуны и артели, доход которых не превышает 30 руб. на едока; прочие крестьянские хозяйства, облагаемый доход которых не превышает: при 1 и 2 едоках—130 р. на хозяйство, при 3 и 4 едоках—150 р., при 5 и более едоках—175 руб.

10. Для уплаты с-х. налога 1929 - 30 г. устанавливаются для всех округов следующие сроки:

До 1-го октября 1929 г.—25 проц. оклада;

До 15 ноября 1929 г. еще 50 проц. оклада;

До 1 января 1930 г.—остальные 25 проц. оклада.

Окружные исполнительные комитеты могут сокращать эти сроки для отдельных сельских советов и поселений не более чем на 20 дней.

Хозяйства, облагаемый доход которых согласно ст. ст. 27 и28 „Положения о сельхозналоге“, определяется с процентными надбавками или индивидуально, должны платить налог по каждому сроку на 20 дней раньше прочих хозяйств своего поселения. Соответствующие сроки указываются в их окладных листах.

11 Льготы, установленные в п. п. „а“ и «б» ст. 44 „Положения о с-х налоге“ не предоставляются хозяйствам, облагаемым в индивидуальном порядке.

12. Учет об'ектов с-х. налога во всех сельских советах должны проводить сельские учетные комиссии в следующем составе: председатель сельского совета, председатель сельского комитета крестьянского товарищества взаимопомощи и представитель от крестьян того селения, по которому производится учет.

13. Районным исполнительным комитетам предоставляется право, с согласия окружного исполнительного комитета, поручать отдельным сельским учетным комиссиям рассмотрение и разрешение жалоб и ходатайств плательщиков с.-х. налога. Постановления комиссий вступают в силу после утверждения их районными исполнительными комитетами.

14. При окружных и районных исполнительных комитетах организуются комиссии по с.-х. налогу в следующем составе: І. Окружная комиссия—председатель, назначенный окружным исполнительным комитетом и по одному представителю от окружных финансового и земельного отделов, от окружного статистического бюро, от окружного совета профессиональных союзов и от окружного комитета крестьянских товариществ взаимопомощи; II. районная комиссия—председатель, назначенный районным исполнительным комитетом, члены районного исполнительного комитета, заведующие финансово-налоговыми и земельными делами, и по одному представителю: от районного бюро профессиональных союзов и от районного комитета крестьянских товариществ взаимопомощи.

15. На районные комиссии по с.-х. налогу возлагаются обязанности, указанные в ст. ст. 10, 26, 31, 41 примечании к ст. 42 и в ст. ст. 62 и 71 «Положения о с.-х. налоге»; на окружные комиссии по с.-х. налогу возлагается рассмотрение и решение жалоб на постановления районных комиссий.

16. Во всех округах плательщики с.-х. налога должны получить окладные листы не позднее 10 августа.

17. Народному Комиссариату Финансов поручается издать инструкцию о порядке проведения в жизнь этого постановления.

Председатель Центрального Исполнительного Комитета БССР А. Червяков.

Председатель Совета Народных Комиссаров БССР Н. Голодед.

За Секретаря Центрального Исполнительного Комитета БССР В. Игнатовский.

9 марта 1929 г. г. Минск.

Галоўлітбел 595.

АДКРЫТЫ ЛІСТ.

УСІМ ЧЛЕНАМ САЮЗУ „БЯЗБОЖНІК“, РАБКОРАМ І СЕЛЬКОРАМ БССР.

Дарагія таварышы!

[illegible]

...дахопы з аднаго боку, і адначасова папулярызаваць добрыя прыклады ў рабоце нашых ячэек і паасобных бязбожнікаў.

Адпаведна гэтаму ў аглядзе павінны быць высьветлены наступныя моманты ўсёй работы:

1. З боку арганізацыйнага трэба падлічыць колькасны і якасны склад ячэек, высьветліць удзел у працы актывістаў го-

[illegible]

...ным аглядзе антырэлігійнай працы ... тым актыўна дапамагчы ў барацьбе на культурным фронце супроць рэлігійнай цемры і забабонаў, у барацьбе за стварэньне новага чалавека, у барацьбе за сацыялістычнае будаўніцтва.

З таварыскім прывітаньнем:

Заг. АПАД ЦК КП(б)Б Стасевіч.

Старшыня ЦСПСБ Матулайціс.

Правал двухтыднёвіка ашчаднасьці у МЕНСКАЙ АКРУЗЕ.

Калі мы наогул па БССР маем нездавальняючае разгортваньне кампаніі па ашчаднай справе, дык па Менскай акрузе становішча зьяўляецца зусім агідным.

З 1-га студзеня да 1-га сакавіка 6. году ўцягнута ашчаднымі касамі Менскай акругі ўсяго 98,8 тысяч рублёў і 2.969 укладчыкаў. У адносінах да кантрольных лічбаў, якія павінны быць выкананы да 1-га красавіка, прыведзеныя лічбы складаюць: па ўкладах—19,7 проц. і па ўкладчыках—22,8 проц.

Пры гэтым трэба адзначыць, што ў Менскай акрузе кампанія ідзе дрэнна як у горадзе, так і ў вёсцы.

Весткі аб выніках за першыя 10 дзён сакавіка, атрыманыя з раёнаў, таксама не даюць пералому ў ходзе кампаніі. На прыклад, за 2-ю пяцідзёнку ўцягнута: у Капыльскім раёне—192 руб. і 11 укладчыкаў; у Сьмілавіцкім раёне—866 руб. і 34 укладчыкі; у Лагойскім раёне—599 руб. і 49 укладчыкаў; у Самахвалавіцкім раёне—105 руб. і 12 укладчыкаў; у Плешчаніцкім раёне—154 руб. і 24 укладчыкі; у Вузьдзенскім раёне—992 руб. і 81 укладчык, у Бягомльскім раёне—675 руб. і 6 укладчыкаў, у Шацкім раёне—59 руб. і 12 укладчыкаў і ў Зембінскім раёне—17 руб. і 14 укладчыкаў.

Пухавіцкі, Астр.-Гарадзецкі, Заслаўскі і Халопеніцкі раёны зусім вестак не прысылаюць.

Такім чынам, мы наглядаем, што ашчадная справа ў раёнах зусім не зварушылася. Не лепшае становішча мы наглядаем і ў г. Менску, які павінен быць прыкладам для ўсіх гарадоў Беларусі: з 5 да 10 сакавіка ўсяго ўцягнута каля 700 укладчыкаў і 12 тыс. руб. укладаў.

Прычыны правалу кампаніі зусім ясны. Як устаноўлена на месцох, большасьць раёнаў абмежавалася дачай дырэктыў с.-с. і на гэтым скончылі кампанію.

Возьмем, напрыклад, Лагойскі раён: грамадзкасьць гэтага раёну ў кампаніі зусім ня ўдзельнічае; хаты-чытальні, школы, настаўніцтва нічога ня робяць для разьвіцьця ашчаднае справы; заданьні, дадзеныя школам, не выкананы зусім. Толькі адзін настаўнік Лагойскай школы Сьлянін па раёну (52 школы) выканаў заданьне. З раёнаў у с.-саветы не было ніводнага выезду ні прадстаўнікоў РВК, так і раённай камісіі. Сельсаветы пальцам аб палец не ўдарылі для кампаніі. На вёсцы зусім невядома, што кампанія па ашчаднай справе праводзіцца.

У Капыльскім раёне прадстаўніку акруговай ашчаднай касы на нарадзе старшынь с-саветаў далі 2 хвіліны для дакладу аб двухтыднёвіку ашчаднасьці.

Цяпер возьмем Менск. Што зрабілі камісіі садзейнічаньня пры ўстановах і прадпрыемствах? За рэдкім выключэньнем, нічога.

Як выканалі фабзаўмесцкомы і партячэйкі дадзеныя ім дырэктывы аб кампаніі?—Аб гэтым лепш за ўсё сьведчаць вынікі.

Што зрабілі саюзы для праверкі выкананьня дадзеных ім дырэктыў? Таксама нічога.

Мы маем шмат выпадкаў, калі пытаньне аб двухтыднёвіку ставіцца толькі ў «бягучых справах».

Рэзалюцыі, прынятыя ў шэрагу калектываў, таксама ня выконваюцца, бо ніхто не наглядае за іх выкананьнем.

Высьвятленьнем прычын такіх адносін да гэтай важнай кампаніі трэба неадкладна заняцца ўсім органам, якія давалі дырэктывы аб двухтыднёвіку. А дырэктывы даваліся па ўсіх лініях.

Трэба, пакуль яшчэ ня позна, сапраўды і сур'ёзна ўзяцца за праводзеньне кампаніі.

Палесе.

КІНО.

„РЭЙНСКІ БУНТАР“.

(„Культура“).

Калі на экране бачым нашу «отечественную» халтуру, дык суцяшаем сябе тым, што можа мы яшчэ не дасягнулі стану заходня-эўрапейскай ці амэрыканскай кіно-тэхнікі. Калі ж бачым замежную халтуру, дык толькі дзівішся, за што мы плацім грошы. Вось гэта першае ўражаньне ад «замежнага баявіка» — «Рэйнскі бунтар». Пастаноўшчык стаў на шлях скарыстаньня рамантыкі сялянскіх паўстаньняў, прычапіўшы „сацыяльны“ і «нацыянальны» элемэнт. Для „нацыянальнага“ элемэнту ўзят эпізод з франка-нямецкае вайны—паўстанцы нібы змагаюцца з французскім акупацыйным войскам, для «сацыяльнага»—50 бізуноў, надпіс—«прагонім і вашых князёў» і напад на суд. Вось і ўсё. На справе ж ні тое, ні другое ня дана, а паўстанцы—проста разбойнікі, якіх таксама ведае гісторыя, толькі без ускрыцьця сацыяльных прычын гэтае гістарычнае зьявы. Дык вось «паўстанцы»—нібы вышліся дзеля вясёлага жыцьця, прычым уся дзея пераблытана. Ёсьць лірычная прыфарбоўка: раманатавана паўстанца з вандроўнаю музыкаю. Фільм у агульным робіць мізэрнае ўражаньне. Нават няшмат яшчэ фільмы вытворчасьці нашага маладога Белдзяржкіно вельмі значна вышэраджаюць «Рэйнскага бунтара». У параўнаньні хоць бы з «Кастусём Каліноўскім“—„Рэйнскі бунтар“ не вытрымлівае ніякае крытыкі. Часам бывае, што ўбогасьць унутранага зьместу фільму прыкрываецца дасканалаю тэхнікаю, добраю пастаноўкаю і г. д. Нічога гэтага ў фільму няма. І, нарэшце,—якія цьмяныя фатаграфіі.. Трэба проста сказаць, у фільме нічога няма такога, што казала-б у яго карысьць. Г.

АД ЦКК КП(б)Бел.

У панядзелак, 25 сакавіка, а 6 з пал. гадз. увечары адбудзецца пасяджэньне парттройкі ЦКК КП(б)Бел. (Менск, Савецкая, 55, 3-ці паверх, пакой № 18), дзе будуць разглядацца справы наступных таварышоў:

1. Кандрычына Карпа Савасьцьянава; 2. Тышкевіча Івана Васільлева; 3. Шмута Уладзімера Александравіча; 4. Пшонкі Пятра Ігнатавіча; 5. Гарачка Юрыя Базылевіча; 6. Капелевіча Лейбы Майсеевіча; 7. Стэльмашонка Івана Майсеева; 8. [illegible]шчанковай Сары Барысаўны; 9. Селецкага Гаўрылы Герасімава; 10. Стахоўскай Камілі Сабінавай; 11. Патапенка Андрэя Мартынавіча; 12. Захарэнка Амельяна Аў[illegible]мавіча; 13. Раскінда Мордуха Нісанавіча; 14. Барцова Янкі Міхасевіча; 15 Сідарэн[illegible] Ігната Антонавіча.

Усе—Менскай арганізацыі.

Паказаныя вышэй таварышы павінны зьявіцца ў паказаны час. Праезд за свой кошт.

ХРОНІКА.

БАРАЦЬБА З ШКОДНІКАМІ СЕЛЬСКАЙ ГАСПАДАРКІ.

У канцы сакавіка пачнуць працаваць 17 абозаў па барацьбе з шкоднікамі садоў. У першую чаргу будуць аглядацца сады калгатаў і саўгасаў. У дапамогу акруговым інструктаром па барацьбе з шкоднікамі сельскай гаспадаркі зараз арганізаваны ТДА—Авіяхімам месячныя курсы для падрыхтоўкі 101 тэхніка—па аднаму тэхніку на кожны раён БССР.

Апроч гэтай задачы, у плян барацьбы з шкоднікамі сельскай гаспадаркі ўключаецца сёлета пратручваньне яравога насеньня ад сажы. Пратручваньне насеньня калгасаў, саўгасаў і пасёлкаў маркуецца праводзіць у абавязковым парадку.

Каб мець магчымасьць своечасова даведацца аб паяўленьні шкоднікаў, сёлета арганізуецца карэспандэнцкая сетка з 500 чалавек, у якую будуць уцягнуты настаўнікі, аграномы, сяляне. За своечасовыя паведамленьні аб паяўленьні шкоднікаў будуць выдавацца прэміі.

У галіне вывучэньня шкоднікаў сельскай гаспадаркі сёлета будзе праведзена экспэдыцыя ў Менскай, Аршанскай, Магілёўскай і Бабруйскай акругах, а ў астатніх 4-х акругах БССР, дзе летась ужо было праведзена вывучэньне шкоднікаў, будуць арганізаваны стацыянарныя пункты, у задачу якіх уваходзіць нагляданьне за шкоднікамі, якіх ня было ў часе абсьледаваньня і выяўленьня разьмеру стратнасьці ад шкоднікаў.

Падрыхтоўка да будаўнічага сэзону.

Да сучаснага моманту на разгляд камітэту па будаўніцтву пры Эканомнарадзе паступіла 16 праэктаў на буйныя і тыповыя пабудовы. Паміж іншым паступілі на разгляд праэкты клінік БДУ, Усебеларускага Цэнтральнага спартыўнага стадыёну, праэкты клюбаў у Мазыры і Гомелі, больніцы для сухотных хворых у Гомелі і шэраг іншых на суму да 3.000.000 руб.

З агульнай колькасьці ўжо разгледжана і дазволена будаваць прыблізна на 50 пр. паступіўшых у камітэт праэктах.

Вынаходка т. Ашчэўскага-Кругліка.

На пасяджэньні бюро садзейнічаньня рабочаму вынаходству пры ВСНГБ была разгледжана вынаходка т. Ашчэўскага-Кругліка.

Вынаходка т. Ашчэўскага-Кругліка заключаецца ў прыстасаваньні вэнтылятара для выдаленьня ўдушлівых і атрутных газаў з фабрычных памяшканьняў.

Бюро адзначыла, што гэты вэнтылятар па сваёй канструкцыі зьяўляецца арыгінальным, і заказала т. Ашчэўскаму зрабіць 1 вэнтылятар для спробы на адной з фабрык ВСНГ Бел.

Крэдытаваньне прамысловасьці ВСНГ Бел.

Прамплян ВСНГ Бел. разгледзіў заяўкі трэстаў на кароткатэрміновы банкаўскі крэдыт у III квартале бягучага гаспадарчага году.

Крэдыт вызначан у суме 33850000 руб., з іх больш буйныя сумы прызначаюцца: Лесбелу—15650.000 руб., Мэталётрэсту—4.300.000 руб., Папертрэсту і Палесдрэву—3.150.000 руб.

У параўнаньні з другім кварталам колькасьць крэдытаў для прамысловасьці павялічваецца на 12 проц.

Пабудова больніцы для хворых на сухоты.

Сёлета распачнецца пабудова вялікай больніцы для хворых на сухоты ў Гомелі. Праэкт больніцы знаходзіцца ўжо на разглядзе ў Цэнтральным Будаўнічым Камітэце. Пабудова больніцы разьлічана на 2 гады і будзе каштаваць каля 300000 руб.

У гэтым годзе на пабудову больніцы будзе выдаткавана 100000 руб.

Зямельны вучастак для пабудовы больніцы ўжо адпушчан.

Калі пачнецца пабудова тыпізаванай друкарні.

Эканомнарада прызнала неабходным не пазьней красавіка 1930 году распачаць у Менску пабудову тыпізаванай друкарні з тым, каб скончыць яе ў працягу 2 гадоў.

Сёлета будзе распрацаваны тэхнічны праэкт. Уся работа па падрыхтоўцы да будаўніцтва і пабудовы друкарні ўскладзена на ВСНГ. Апошняму дазволена з сваіх фондаў запазычыць 15 тысяч р. для своечасовага складаньня праэктаў.

Апавяшчэньні.

— Сёньня, 15 сакавіка, а 7 гадзіне ўвечары ў памяшканьні малой залі і клюбу К. Маркса (уваход з вул. Энгельса, другі паверх) адбудзецца нарада сакратароў ячэек саюзу Бязбожнікаў і т. т., якія прымаюць актыўны ўдзел у штодзённай антырэлігійнай прапагандзе.

Яўка памянёных таварышоў абавязкова і без спазьненьня.

— У суботу, 16 сакавіка, а 7 гадзіне ўвечары ў памяшканьні агітпропгабінэту (клюб К. Маркса, уваход з вул. Энгельса, другі паверх) адбудуцца чарговыя заняткі антырэлігійнага сэмінарыя.

Тэма: Ці быў Хрыстос.

Прысутнасьць таварышоў, якія былі вылучаны ячэйкамі і якія кіруюць антырэлігійнымі гурткамі, абавязкова без спазьненьня.

— ЛЕКЦЫЯ ПРАФ. ЛЕНЦА—«Новые пути изучения человека» адбудзецца ў суботу 16 сакавіка, роўна а 7 гадзіне ўвечары ў будынку Беларускай цэнтральнай дасьледчай школы—Савецкая 113/14, кал з Савецкай.

Білеты ў касе 1-й кнігарні БДВ, рог Савецкай і Ленінскай.

— Сёньня, 15-з, а 7 гадз. у Пэдтэхнікуме (Дом Асьветы) адбудзецца сход фізыка-матэматычнага гуртка.

ПАРАДАК ДНЮ.

1. Даклад т. Сагаловіча на тэму: «Антырэлігійны элемэнт у працы настаўніка фізыка-матэматычнага цыклю».

2. Бягучыя справы.

Адказны рэдактар М. КУДЗЕЛЬКА

ЦУКРАТРЭСТ

даводзіць да ведама ўсіх дзяржаўных і каапэрацыйных устаноў, што БЕЛАРУСКАЯ КАНТОРА ЦУКРАТРЭСТУ

поўнасьцю ліквідуецца.

Усе асобы і ўстановы, якія маюць якія небудзь прэтэнзіі, могуць прад'яўляць гэтыя ў 2-хтыднёвы тэрмін з дню публікацыі, але не пазьней 1-IV, пасьля якога тэрміну ніякія прэтэнзіі прымацца ня будуць.

БЕЛКАНТОРА ЦУКРАТРЭСТУ
г. МЕНСК, Камсамольск. вул., 12.

Цукратрэст у сувязі з ліквідацыяй канторы распрадае маёмасьць (канц. мэблю, вагі і г. д.).

Аглядаць інвэнтар можна штодзённа ў канторы ад 2—3 гадз. і на складах (пакгаўз Зах. чыгун.) ад 1 да 3 гадз.

ТЭАТР-КІНО

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ТЭАТР.
ПЯТНІЦА, 15-га САКАВІКА
З прычыны генэральнае пробы п'есы „МОСТ“ спэктаклю няма.

КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА». З аўторка 12 сакавіка ЗАМЕЖНЫ МАСТАЦКІ БАЯВІК „РЭЙНСКІ БУНТАР“ У 8 частках. Пачатак а 7 гадзіне.

КІНО ПРАЛЕТАРЫ. ЗАМЕЖНЫ ФІЛЬМ „ДРУГОЕ ЖЫЦЬЦЁ“ У 8 ЧАСТКАХ. ПАЧАТАК А 7 ГАДЗІНЕ.

1-ы ДЗІЦЯЧЫ КІНО-ТЭАТР «ЮНЫ ПІАНЭР». „КАПІТАНСКАЯ ДАЧКА“ Пачатак а 3 і 5 гадзіне. ЦАНА БІЛЕТУ 10 КАП.

КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ». З аўторка 12 сакавіка Мастацкі гістарычны баявік „КАХАНЬНЕ НАПОЛЕОНА“ У 8 ЧАСТКАХ.

МЕНАКРСТРАХКАСА

гэтым даводзіць да ведама страхавацеляў, у якіх працуюць больш 5 рабочых альбо служачых, што на падставе пастановы Саюзнага Савету Сацыяльнага Страхаваньня ад 31-I—29 г. за № 87, абвешчанай у газэце „Труд“ ад 24-II—29 г. за № 46, страхавыя ўзносы за рабочых і служачых належыць уносіць 2 разы ў месяц: да 20 за першую палову м-ца і да 7-га—за другую палову мінулага м-ца.

А ТАМУ СТРАХАВЫЯ ЎЗНОСЫ ЗА ПЕРШУЮ ПАЛОВУ САКАВІКА ПАВІННЫ БЫЦЬ УНЕСЕНЫ ДА 20 Г. М. У РАЗЬМЕРЫ 50 ПРОЦ. СТРАХАВЫХ УЗНОСАЎ ЗА КІНУЛЫ—ЛЮТЫ М-Ц.

У выпадку няўплаты належных узносаў у паказаныя тэрміны страхкаса будзе налічваць пеню.

МЕНАКРСТРАХКАСА.

АБАВЯЗКОВАЯ ПАСТАНОВА № 16

МЕНСКАГА ГАРАДЗКОГА САВЕТУ

14 САКАВІКА 1929 г.

У зьвязку з сьвяткаваньнем 18 сакавіка—дню Парыскай Камуны—Менскі Гарадзкі Савет ПАСТАНАЎЛЯЕ:

1) Гандаль дзяржаўны, каапэрацыйны і прыватны спыніць у 18-ці гадзін (а ў харчовых крамах з 20-ці гадзін)—17-га сакавіка г.г., і на ўвесь дзень 18-га сакавіка, за выключэньнем наступных магазынаў, якія могуць быць адчынены ў панядзелак 18-га сакавіка:

А. Ад 9-ці да 17-ці гадзін без перапынку:

1. МЦРК № 6 —Скураная вуліца д. № 7-а.
2. „ „ 11—рог. Савецкай і Камароўская вул. д. № 2.
3. „ „ 24—рог. Сьвярдлоўскай і вул. К. Маркса дом № 15-1.
4. „ „ 39—Савецкая вул. д. № 92.
5. „ „ 15—Савецкая вул. д. № 92.
6. „ „ 12—вул. Крапоткіна д. № 40.
7. „ „ 40 Ленінская вул. д. № 1.
8. Працкалектыў пекароў, маг. № 1—Камунальн. № 14-18.
9. „ „ „ „ 2—Савецкая вул. № 76.
10. „ „ „ „ 8—Вял. Татарская вул. дом № 15-1.
11. Інвалід. арцелі „Перамога“, маг. № 5—Савецкая вул. д. № 35.

Б. Ад 9-ці да 12-ці гадзін.

12. Сельск.-Гасп. Калёніі „Зорка“, № 2—Інтэрнац. № 2.
13. Фэрмы «Прылукі-Атоліна»—Ленінская вул. д. № 28.
14. Інвалідн. арцелі „Перамога“ № 4—Савецкая вул. дом № 62.
15. Усе магазыны МЦРК, якія гандлююць малаком, а імена: №№ 60, 41, 31, 22, 55, 50, 34, 9, 8, 32, 42, 29, 38, 10, 96, 83, 109, 97, 92, 32, 21, 7, 11, 29 і ларкі: №№ 11 і 8.

УВАГА: Праўленьню МЦРК дазваляецца па ўзгадненьню з Адм. Аддзелам МАВК павялічыць лік дзяжурных крам.

2) Кафэ-рэстараны, піўныя, закусачныя і сталоўкі зачыніць з 18-ці гадз. 17-га сакавіка і на ўвесь дзень 18-га сакавіка, за выключэньнем сталовак МЦРК:

а) № 1—Інтэрнацыянальная вул. д. № 8.
б) № 2—рог Савецкай і Энгельса д. № 24-65.
в) № 3—Савецкая вул. д. № 68.
г) № 8—Савецкая вул. д. № 69,

якія могуць быць адчынены ад 9-ці да 24 гадзін без перапынку.

УВАГА: 17 сакавіка сталоўкі МЦРК і ТПО МББ чыгункі могуць быць адчынены, як у звычайныя дні.

3) Працу ў прадпрыемствах, за выключэньнем тых, якія не могуць быць зачынены, спыніць не пазьней 18 гадзін 17 сакавіка і на ўвесь дзень 18 сакавіка.

4) Працу ў цырульніх і фатаграфіях спыніць з 20 гадзін 17 сакавіка і на ўвесь дзень 18 сакавіка.

5) Дазволіць 16 і 17 сакавіка працу ва ўсіх цырульнях і фатаграфіях і гандаль ва ўсіх крамах без перапынку на полудзень.

6) Дазволіць гандлёвым прадпрыемствам, якія маюць выхадны дзень суботу, альбо нядзелю, гандляваць 16 і 17 сакавіка.

7) Нагляд за выкананьнем гэтае абавязковае пастановы ўскладаецца на міліцыю.

8) Вінаватыя ў парушэньні гэтай абавязковай пастановы прыцягваюцца да адказнасьці ў адміністрацыйным парадку: штрафу да 100 р. або прымусовых работ да аднаго месяца.

Нам. Старшыні Менскага Гарадзкога Савету РАБІНОВІЧ.

Сэкратар Менскага Гарадзкога Савету ПАСЫНКОЎСКІ.

Менск, дзяржаўная друкарня.